

MAGYAR LAPOK

Primredactor și redactor responsabil:
dr. Paál Árpád

VII. — 23. (1737) Oradea, 1938. jan. 30.

Primcolaborator: **dr. Gyárkás Elemér**

Lupas vallásügyi miniszter nagyérdekességű nyilatkozata az egyházi esküvő kötelezővé tételéről

**A polgári esküvő után legalább 30 napon belül meg
kell majd kötni az egyházi házasságot is**

Bukarest. Saját tud. A „Curentul” hosszabb sajtóbeszélgetést közöl **Lupas** vallásügyi miniszterrel, aki többek között nyilatkozik az egyházi házasság kötelezővé tételéről.

— Ezt a kérdést — mondotta — tanulmány tárgyává tettük. Minthogy az alkotmány 23-ik pontja előírja, hogy az egyházi házasságot a polgári házasságkötésnek kell megelőznie, egyelőre az a jogi megoldás a legalkalmasabb a kérdésben, hogy az anyakönyvi tényeket szabályozó törvény 94-ik szakasza olyképpen módosuljon, hogy minden polgári házasságkötés semmisenk nyilváníttassék, amelyet 30 napon belül nem követ az egyházi esküvő is. Ezt a megsemmisítést hivatalból kérheti majd a vallásügyi minisztérium, vagy akárki, keresztény vallású magánszemély.

— Az egyházi esküvők mellőzésének megtorlás nélküli hagyása végzetes következménye-

ket vont maga után azzal, hogy gyöngítette a hitet a nép lelkében és kaput nyitott az országra veszedelmes romboló áramlatoknak.

— A tervezett módosítás azt a célt szolgálja, hogy a vallás tekintélyét öregbítse és hogy hozzájáruljon a családi élet erkölcsi és hitbeli megerősítéséhez, ami az egyházi hagyományok fellendítését és keresztény nemzeti államunk megerősítését fogja jelenteni.

Nyilatkozott **Lupas** a továbbiakban a művészetek nacionalizálásáról.

— Etekintetben, — mondotta — intézkedések történtek, hogy az állami szolgálatban álló művészek állampolgársági helyzete felülvizsgáltsék s a bizonytalan eredetű és értékű elemek olyan művészekkel cseréltesse ki, akik a művészet népi jellegzetességei szempontjából is helytállóak.

„Az állampolgárság revíziója nem vonatkozik a magyarokra — csak a zsidók állampolgársá- gáról van szó — mondotta a miniszterelnök

„Szeretném, ha a román és a magyar nép megértené egymást
és rendezné egymáshoz való viszonyát”

**Az „Új Magyarság” munkatársának feltűnésteltő sajtóbeszélgetése Goga
Octavian miniszterelnökkel**

Budapestről jelentik: Az „Új Magyarság” szombati számában **Oláh György** hatalmas cikket közöl, mely — a bejelentés szerint — egy cikksorozat kezdetét jelenti. **Oláh György** jelenleg Bukarestben tartózkodik és cikksorozatában a román politikai viszonyokat kívánja a legnagyobb tárgyilagossággal a magyar közvélemény elé vinni. **Oláh György** bevezető cikkében **Goga** miniszterelnökkel folytatott beszélgetését közli. Nyilatkozata során a miniszterelnök kijelentette, hogy az állampolgárság revíziója nem vonatkozik a magyarokra. A rendelet kifejezetten kimondja, hogy csak a zsidók állampolgárságáról van szó.

— Minden kétely és félreértés nélkül megnyugtathatom a magyarságot, — mondotta, — hogy ez a rendelet nem vonatkozik rájuk.

Az újságíró megjegyezte, hogy az erdélyi magyarság nem utasíthatja vissza a zsidósággal való együttműködését és így számos közös intézményük és vállalkozásuk támadt. Feltette a kérdést, vajjon az új kormány rendelkezéseit nem fogják-e arra fölhasználni a hatóságok, hogy a magyar értékállományt is csökkentsék, vagy elpusztítsák.

— Hogy érti ezt, kérem? — mondotta a

miniszterelnök. — Mondjon ilyen közös intézményeket!

— Bizonyára miniszterelnök ur is ismeri a közös vállalkozást, sajtóterméket?

— Én kérem — mondotta **Goga**, — egy salomoni bölcsességgel fogok most erre választ adni. Ha a magyarság privilégiumot akar a zsidók részének, jöjjön hozzám és nyilvánítsa azt ki nyíltan. Majd tanácskozunk róla. Mi, szemben a liberális-demokrata rendszerrel, sokkal határozottabban küzdünk a belső, bomlasztó kommunista tanok ellen.

Goga a továbbiakban kifejtette, hogy ő maga már a háború alatt irt cikkeiben is felhívta a figyelmet a zsidó kérdésre. Majd a magyar-román viszonyról a következőket mondotta:

— Én már a csucsai paktummal megmutattam, mennyire szeretném, ha ez a két nép megértené egymást és rendezné egymáshoz való viszonyát. Elég nehéz helyzetben él itt mind a két faj. Egész politikai pályám alatt átéreztem ezt és eddigi kisebbségi nyilatkozataimból is megértheti, mennyire azon leszek, hogy ez a megértés és közeledés létrejöjjön.

A népfrontok alkonya

(S. I.) — Az országos belpolitika világánál érdemes visszapillantást vetnünk azokra az általános politikai törekvésekre, melyek a legújabb időkig — a belpolitika főbb irányjaival párhuzamosan — a mi belső magyar közéletünkben jelentkeztek és érvényesülésre törtek. Nem azért, hogy vitát keressünk, vagy a magunk igazát erősítsük, hanem csupán az okulás és a tanulás kedvéért.

Ezek között az áramlatok között különösen egy volt az, mely épen a legutóbbi időkben erősen hallatta hangját elterjedt lapok közönsége előtt és más nyilvános alkalmakkor is. Ennek a gondolatmenetnek tengelye az volt, hogy az erdélyi magyarságnak életre-halálra szövetkeznie kell a demokratikus, helyesebben baloldali román mozgalmakkal, mert csak ezeknek politikai uralma biztosíthat olyan légkört, melyben a kisebbségi jogok érvényesülését remélni lehet. Valami népfront uralom lebegett e szemek előtt, melyben a magyarság politikai érvényesülése is helyet kaphat, abban az arányban, ahogyan ezt a népfront-alkulatot a maga politikai súlyával, helyesebben szavazataival a hatalomhoz segíti.

Ezzel szemben állt az a felfogás, mely az erdélyi magyarság politikai elszigetelődésében és magánosságban látta az egyetlen célszerű utat. A sürgetett politikai szövetségtől nem várt semmiféle előnyt, mert a baloldali pártok között sem látott egyetlen olyat, melynek a magyar kérdés megoldására komoly és őszinte programja lenne. Annál nagyobbak voltak a népfrontos-szövetkezésnek veszedelmei. Az első veszedelem, mely általában minden politikai szövetezéstől fakadhat, abból származik, hogy minden ilyen lépéssel a magyarság belekeverednék az országos román pártok viszályaiba, ennek pedig már önmagában is olyan következményei lehetnek, melyek még súlyosabbá tehetik az amúgy is nehéz helyzetet.

A népfrontos, baloldali alakulatok felé ezt a helyzetet még bonyolítja az a körülmény, hogy ez a törekvés éles világnézeti irányt mutat: olyan irányt, mely a nemzeti gondolatot és a nemzeti érzést természet szerint háttérbe állítja. A népfrontos irányzat tehát szűkség-szerűen lazítja a nemzeti alapon álló pártok kereteit és bomlasztja azokat az ösztönös belső erőket, melyek a nemzetiségi vagy kisebbségi pártok fegyelme és természetes összetartása felépül. Ez a keveredés elkeveredést jelent, melyben azt a kicsinyes részesedést, ami a politikai sikerből jutna, társadalmi és nemzeti téren drágán kell megfizetni.

A magunkban maradás vonalát követte politikai téren a Magyar Párt s a következmények mutatják, hogy nem járt helytelen uton. Ezen a vonalon haladtak azok a gondolatmenetek, melyek a politikán túl gazdasági és társadalmi téren is sürgették a nemzeti gondolat, a társadalmi és gazdasági összefogás elmélyítését, a politikai elszigetelődés mellett a gazdasági és társadalmi összekapcsolást, amelyre az értelmesebb és elképzelhető; a nemzeti öntudatnak felnevelését a gazdasági életben is és minden magyar közéleti igyekezetnek és gondolatnak összpontosítását arra az egyetlen célra, hogy az erdélyi magyarságnak a gazdasági életben legyen olyan életterülete, ahol egyedül a maga erőiből tudjon megélni és minél több magyarnak megélhetést

adni. A lehetőség szerint független magyarok izmosodó gazdasági erejére pedig lehessen iskolát, kulturát, újságkiadást, magasabbrendű gazdasági és társadalmi intézményeket építeni.

A népfregetos elképzelések főleg egyben tévedtek súlyosan: abban a hiszemben voltak, hogy a politikai hatalom számtani műveletken, egyedül a szavazatok összeadásán és kivonásán, a pártok csoportosításán alapul. Ez még azokban az országokban sincsen így, ahol a parlamentáris rendszer bevált gépezetnek látszik és szabályosan működik. A néphangulat még itt sem fér el mindig abban a csatorna-rendszerben, melyet a törvények a politikai akarat hullámzásainak ásnak, hanem időnként — különösen válságok idején — túlrad s egészen új medreket vág magának. Tévedtek abban a hitükben is, hogy a szavazat, mihelyt az urnába kerül, csupán szavazat, egyszerű számbeli egység marad és elveszti nemzetiségét. Az igazság az, hogy a nézetek zárt, orgánikus életet élnek, ezeknek az életeknek megvannak a maguk titokzatos egyéni törvényeik, melyeket közös szavazásokkal, általános távoli közös célokkal, közös vagy párhuzamos politikai alakulatokkal egyedül közös nevezőre, egészséges egyensúlyba hozni nem lehet. Tévedtek végül abban is, hogy ebben a népfregetos küzdelemben döntő segítséget vártak a zsidóság gazdasági erejétől és politikai befolyásától, ennek az erőnek természetét félreismerték, súlyát pedig tulbecsülték.

Mindez ma már nem elmélet, hanem tények szövedéke, melyet az események mutatnak. Könyvelmőség volna azt hinni, hogy átmeneti helyzettel állunk szemben, vagy azt, hogy az uralomra jutott irányzat nem fedti a román népi közhangulatot. Erről az utról nincsen visszatérés. A személyek változhatnak, az irányzat azonban megmarad és csak mélyülni, szélesedni fog. Ez a fejlődés évek óta világosan látszik és legjobban az mutatja, hogy a liberális és egyéb baloldali irányzatok évek óta egyebet sem tesznek, mint átveszik és részleteiben végrehajtják a nemzeti totalitás tanait és követeléseit. Erről a folyamatról megoszolhatnak a vélemények. Akár fejlődést, akár visszaesést lásson azonban valaki ebben, a valóságokkal számolnia kell.

Miképpen számolhat ezzel a fordulattal a kisebbségi nemzetek fia, lehet-e egyáltalán számolni és e számvetés eredményére közös életet, egyéni boldogulást építeni?

Ember a jövőbe nem láthat, különösen ma nem. A természeti törvényekben azonban hinni lehet és hinni kell, mert Isten akarata mozgatója azokat. E törvények között első helyen áll az, hogy egészséges orgánusok az életre vannak rendelve és minden eszközük megvan arra, hogy a legnehezebb körülmények között is megtalálják az élet utjait. Az egészséges emberi szervezet ellenálló ereje csodálatosan szívós és leleményes s ez épen így áll az egészséges szociális organizmusokra is.

Az erdélyi magyar társadalomban megvan az egészséges nemzeti organizmusok minden eleme: széles és mély falusi alapon épül fel ez az organizmus, melyben a városi iparosságot, a nagyszámú munkásságot, a nemes erkölcsi hagyományokon nevelődött középosztályt a nemzeti érzés és faji önérték sűrű véredény-rendszere tartja össze. A nemzetek ereiben az öntudat a vér: minél erőteljesebben és frissebben lüktet ez az öntudat kulturális, gazdasági és szociális életükben, annál erőteljesebb a szervezet. Az egészséges szervezet pedig bírja a munkát, a nélkülözéseket és frissen tartja a szellemet. A mi problémánk egyre egyszerűbb és világosabb: öntudatunkat kell nevelnünk és mélyíteniünk az élet egész területén.

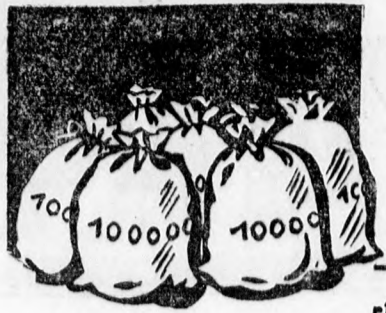
Gerely Jolán:

Hivatás vagy robot

(A dolgozó leány)

Ara 110 lei és portó.

Kapható könyvosztályunkban

Vagyont

— nem lehet az ételen megtakarítani. De ha beosztással élünk, kevés pénzért is jól lakhatunk. Egy jó kávéval és egy-két vajaskenyérral pl. nagyon könnyen pótolhatjuk az egyik étkezést. A Kathreinerből és a Valódi Franck-ből készített kávé nemcsak tápláló, hanem olcsó is.

Válságos fejezetéhez érkezett az orosz-olasz viszony

Az olasz bíróság lefoglalt 26 millió lira orosz követelést

Rómából jelentik: Az olasz bíróság elrendelte 26 millió lira értékű szovjetorosz követelés lefoglalását. A lefoglalási keresetét a genovai „Ansaldo”-művek. Olaszország legnagyobb hajó- és gépgyára nyújtotta be, hogy fedezve legyenek az Oroszország számára folya-

matban lévő hajóépítési és egyéb munkálatai, melyeknek fizetését a szovjet kormány nemrég megtagadta. Ezzel a bírói döntéssel az orosz-olasz viszony, mely az utóbbi napokban már ügyis feszült volt, válságos fejezetbe lépett.

Nagyvárad időközi bizottsága maximálja a kenyér és a húsárakat

Nagyvárad. Saját tud. Pénteken délután 5 órakor dr Mangra Dumitru polgármester előnökiete alatt tartott ülést az időközi bizottság. A tárgysorozat megkezdése előtt a polgármester bejelent, hogy a szegény néposztály érdekében maximálni fogják a kenyér és a hús árát. A tanács tagjai nagy meglepődéssel vették tudomásul a kezdeményezést és utasították az illetékes ügyosztályt, hogy a legközelebbi ülésre terjessze elő javaslatát.

Faur Emil, a technikai ügyosztály vezetőjének javaslatára a tanács megerősít a Bercsényi Sándorral kötött szerződést. A kiirt árlejtésen ugyanis Bercsényi Sándor tette a legkedvezőbb ajánlatot a váradvelencei rendőrség épületének javítási munkálataira 58.499 lei értékben.

Sichet Traian, a gazdasági ügyosztály előnöki, bejelent, hogy a leány tanítóképző iskola (Petru Maior v. Úr-utca 3. szám) saját költségére egy második emeletet építtetett a tanács előzetes hozzájárulása folytán. A tanítóképző most kéri, hogy a város ismerje el használati jogát a második emeletre és a telekkönyvi költségeket is a város viselje. Mihulin Nicolae felveti a kérdést, hogy mi lesz, ha a közoktatásiügyi miniszterium nem járul hozzá a szerződéshez. Sichet Traian bejelent, hogy a tanítóképző még a földszinti lakbérrel is hátralekban van. Hosszas vita után a polgármester javaslatára elfogadják az ügyosztály előterjesztését, amelyben megerősítik a régi szerződést, azzal a kikötéssel, hogy a felemelt bért 1937 november 1-től visszamenőleg köteles fizetni a tanítóképző. A telekkönyvi költségeket a város viseli és a szerződés csak a miniszterium jóváhagyása után válik kötelezővé a tanítóképző részére.

Elénk vita keletkezik az Astra-utca 38. számú 7-ik elemi iskola kérdésénél. Firu Nicolae tanácsos kifejti, hogy nemzeti érdek egy modern elemi iskola felállítása ebben a negyedben. — Bucico Coriolán polgármester idejében már megszavaztak erre a célra 300 ezer leit, de dr Egri Gergely törölte a tételt és kijelentette, hogy nincs szüksége arra, hogy nevét egy iskola alapításához kösse. Sorescu Andrei tanácsos szerint föltétlenül szükséges egy román iskola és egy gyermek játszóter felállítása a központban is. Javasolja, hogy a törvény előírása értelmében 10

százalékot áldozzon a tanács erre a célra. Eddig egyetlen kormányzat sem vette tekintetbe a törvény előírását, tegyük meg legalább miink. A tanács utasítja a technikai ügyosztályt, hogy 15 napon belül készítse el a tervet. Dr Mangra Dumitru polgármester ezután a kérdés tanulmányozására Sorescu Andrei tanácsost és Popescu Nicolae pénzügyi ügyosztályi főnököt jelöli ki.

Mihulin Nicolae tanácsos, a kiküldött bizottság nevében beszámolt a Regele Carol II. 15. számú leányipari liceum ügyéről. Javasolja, hogy az év végén mondja fel a tanács a szerződést. Rövid vita után a tanács dr Mangra Dumitru polgármester és Sălăjan Josif tanácsos előterjesztését fogadja el és utasítja a közigazgatási peres ügyek ügyosztályát, hogy azonnal indítsa meg a kilakoltatási eljárást, amely ugy is fog huzódni az iskola év végéig.

Több tárgy nem lévén a polgármester az ülést bezárja.

UJDONSÁGI

UJDONSÁGI

EUCHARISZTIA

Az 1938. Eucharisztikus Világkongresszus alkalmából több neves író közreműködésével szerkesztette:

Bangha Béla S. J.

Az Oltárszentségről szóló tan dogmatikai alapját, liturgiáját, történelmét, lelki hatását, az építészetre, irodalomra, költészetre gyakorolt inspiráló hatását öleli fel. Minden kérdésről az abban tekintélynek ismert szakember írt. A magas nivó és komoly tartalom mellett, a munka a nagyközönség számára is készült és minden fejezetét laikusok is élvezettel és nagy haszonnal olvashatják. — A hatalmas képekkel is illusztrált 300 oldalnyi terjedelmű könyv ára finom, művészi címlappal, kartonkötésben 235 lei.

Megrendelhető: könyvosztályunknál.

Tilos idegen állampolgárságú vagy zsidó pincérek alkalmazása

Bukarest. Saját tud. A „Vendéglőipari Munkások Nemzeti Szövetsége” nevű szervezetének közbenjárására Guza György munkaügyi miniszter rendeletet adott ki, amely így hangzik: Vendéglőkben, kávéházakban, bodegákban, cukrászdákban, stb. tilos idegen állampolgárságú és zsidó vendéglőipari munkások felfogadása, vagy szolgálatban tartása. Az üresedésben maradt helyekre olyan keresztény román pincéreket kell fölvenni, akik jelenleg munkanélkül vannak.

Elmarad a január 30-ra tervezett németbirodalmi nagygyűlés

Hitler a zűrzavaros külpolitikai helyzetet nem tartja alkalmasnak nyilatkozatok tételére

Berlinből jelentik: Németországban igen nagy feltűnést keltett, hogy a birodalmi gyűlésnek január 30-ára várt összehívása elmarad. A nemzeti szocialista kormány uralomrajutása óta minden évben, január 30-án összehívták a birodalmi gyűlést. És a Hitler uralomrajutásának ötödik évfordulója alkalmából tervbe volt vett ünnepségek műsorán most is ott szerepelt a díszülés. Az előkészületek már meg is történtek. Csütörtök este Hitler birodalmi vezér és kancellár többórás megbeszélést folytatott Göring porosz miniszterelnökkel. Altitól az ezen a bizalmas megbeszélésen döntöttek arról, hogy a birodalmi gyűlést ezután nem hívják össze. A német sajtó erre céltárat sem tesz, mert mindeddig arról sem irtak, hogy összehívják a birodalmi gyűlést.

A birodalmi gyűlés összehívásának elmaradásával kapcsolatban arról indultak meg a találgatások, hogy Hitler egészségi állapotára való tekintettel nem enged meg a gyűlés összehívását. Ez a beállítás azonban nem helytálló, mert Hitler a legjobb egészségnek örvend és éppen az utóbbi napokban tartott hosszabb tárgyalásokat. Beavatott politikai körökben sokkal valószínűbbnek tartják, hogy a jelenlegi zűrzavaros nemzetközi helyzetben Hitler nem kíván egyelőre újabb külpolitikai nyilatkozatot tenni, hanem inkább a belső ügyekkel foglalkozik.

Hüléses betegségek

nél, rheuma, köszvény és idegfájdalmaknál a Togat-tabletták gyorsan és biztosan hatnak. Togat nagy-mértékben húgysavoldó és bakteriumölő, a bajt közvetlenül gyökerében támadja meg! Több mint 7000 orvosi vélemény! Egy kísérlet meg fogja győzni! Kérjen kifejezetten Togat-t, nincs ennél jobb. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

Békés szántó-vetőket és iskolaépületeket bombáztak a spanyol vörösek

Több gyermek és földműves életét vesztette

Salamancából jelentik: A köztársasági repülők pénteken három ízben is támadást kíséreltek meg Salamanca ellen. A nemzeti léghárító utegyek zárólúze azonban megakadályozta, hogy az ellenséges repülők a város felett elrepülhessenek.

A köztársasági repülőgépek erre a Salamanca környékén elterülő falvakra dobták le bombakományaikat. Az egyik bomba egy falusi iskolára hullott le, amelyben éppen tanítás volt. Több gyermek életét vesztette, sok megsebesült. Bombákat dobtak a köztársasági repülők a szántóföldekre is. Számos mezőn dolgozó földműves meghalt. A köztársaságiak légi támadása a nemzeti Spanyolország területén nagy felhá-

borodást keltett, mert

sem Salamancában, sem a környéken nincsenek hadászati fontos épületek. Így a támadás kifejezetten a polgári lakosság ellen irányult.

A nemzeti főhadiszállás jelentése szerint Teruelnél a vörösek nagyobbarányu erőfeszítést tettek, hogy az észak felől Teruelbe vezető utat újra hatalmukba kerítsék. A vörösek azonban három óras harc után kénytelenek voltak eredmény nélkül visszavonulni. Dél-tájban újabb támadást kezdtek, de ez is sikertelen maradt. A nemzetiek repülőgépei a napfényes időben igen élénk tevékenységet fejtenek ki. Madrid körül pénteken tüzérségi harc folyt.

Szenzációs ajánlat!

Ingyen szállítjuk az első tartály „Aragaszt” minden új fogyasztónak f. év január 15-31 között.

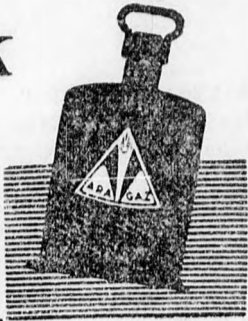
Oradeai képviselet:

KOMLÓS TESTVÉREK

Str. Nicolae Iorga No. 13. — Telefon: 372.

NEM HIANYOZHAT EGY HAZTARTASBÓL SEM

ARAGAZ

„A román nép és a román kormány teljes mértékben számíthatnak Szovjet-Oroszország támogatására”

Feltűnést keltő felszólalások Osztrovszky szovjetkövet búcsúlakomáján

Bukarest. Saját tud. A diszlakomán, amelyen a miniszterelnök tegnap Osztrovszky szovjetkövet tiszteletére, ennek távozása alkalmával rendezett, Goga miniszterelnök hosszabb beszédet mondott, amelyben rámutatott a román—oros gazdasági viszony fejlődésére,

amelynek során mindkét ország javára ismét felvették a vasuti kapcsolatot és megvalósították a kereskedelmi csereforgalmat.

— Románia — folytatta a miniszterelnök, — amelynek határai egyszer s mindenkorra megállapítást nyertek, igyekszik szélesíteni azon államok körét, amelyekkel jóviszonyban kíván lenni, anélkül, hogy csorbítaná régi barátsági viszonyát.

Ezután Osztrovszkihoz fordulva, reményének adta kifejezését Goga, hogy a távozó követ jó emlékeket visz magával Romániából, valamint azt a meggyőződést is, hogy ezeket az éveket olyan nép körében töltötte, amely meg tudja erősíteni belföldi helyzetét s egyúttal hosszú békeidőszakot kíván magának.

Osztrovszki válaszában köszönetét fejezte ki a román kormánynak és különösen a külügyminisztériumnak, azért a támogatásért, amelyben küldetése keresztülvitelében részesítették. Sajnálkozásának adott kifejezést, hogy távozik ebből a gyönyörű országból s elhagyja ezt a munkás és békés népet, amely igyekszik most kijutni a gazdasági válságból, amelyen minden országnak át kellett mennie a háború után.

Osztrovszki hozzátette aztán, hogy a román nép és a román kormány teljes mértékben számíthatnak Szovjet-Oroszország támogatására a béke fenntartása tekintetében.

A szovjet-kormány kitarat előkötelezettségei mellett és tiszteletben tartja a felfogást, hogy a politikai élet formája minden országnak belügye.

— Szovjet-Oroszország szerint — folytatta, — semmiféle támadás nem indokolt és a határozlopok a béke őrei.

Gyógyítható-e a tüdőbetegség?

Mindazok, akik asthmában, tüdőcsúcs-, vagy légcsőhurutban, szédülésben, tüdőkatharrusban, idült köhögésben, állandó rekedtségben és náthalázban szenvednek, mindezek teljesen ingyen és portómentesen egy tájékoztató könyvet kapnak, több ábrával, Dr. Guttman orvos szerkesztésében: „Sind Lungenleiden heilbar” (Gyógyítható-e a tüdőbetegség) címmel.

Írjon egy levelezőlapot (6 leles bélyeggel) alanti pontos címre: **PUHLMANN & CIE, BERLIN 847, Müggelstrasse 25—25 a.**

Beszélgetés egy keletjáró magyar tudóssal Kináról és Japánról...

Budapest, január hó.

A győzelmes japán előnyomulás folytán Nanking egyre inkább az érdeklődés középpontjába kerül. Ez az érdeklődés nemcsak azt jelenti, hogy a közönség mohón olvassa a kínai hadszíntérről érkező híreket s nyomon követi a térképen a szembenálló felek hadmozdulatait, hanem abban is, hogy az emberek általában gyarapítani akarják ismereteiket Japánról és Kináról. A könyvtárakban, kereskedésekben újra nagy keletje van a Távol-Keletről szóló műveknek, a budapesti Hopp Ferenc-keletázsiai múzeumot pedig tömegesen keresik fel azok, akik az egzotikus, misztikus elemekkel átszőtt keleti művészetekben akarnak gyönyörködni...

A fiatal kínaiak erősen nacionalisták

Ellátogattunk most mi is a budapesti keletázsiai múzeumba, hogy a Kínát és Japánt érintő aktuális kérdésekről megszólaltassuk a múzeum tudós igazgatóját, *Felvinczi Takács Zoltán* egyetemi tanárt. *Felvinczi Takács Zoltán* tudvalevőleg nemrégiben érkezett vissza hosszabb távolkeleti tanulmányútjáról és így alkalma volt személyes tapasztalatokat szerezni arról a felfogásról és szellemi áramlatról, amely a japán-kínai ellentétet kirobbanásához vezette.

— Amikor a múlt évben Kinában és Japánban jártam — mondja *Felvinczi Takács Zoltán* kérdésünkre —, azt tapasztaltam, hogy *Kína nagy lépést tett a nemzeti egység felé.*

Ötszáz új műtárgy a keletázsiai múzeumban

Rátérünk ezután a Távol-Kelet művészetére és a múzeum kincseire, amelyek állandóan gyarapodnak. Számban és tudományos színvonalban is. Multévi útjáról *Felvinczi Takács Zoltán* professzor mintegy ötven műtárgyat hozott magával. Az új anyag most van tudományos feldolgozás alatt.

Átme gyünk a kínai terembe, ahol az új szerzemények közül kiválik egy démont ábrázoló terrakotta dombormű. A X—XII. századból való, egy pagodáról, amelynek falait körül ilyen démonok díszítették.

— Ez a dombormű, merem állítani, a kínai szobrászat legérdekesebb termékei közé tartozik, — jegyzi meg a professzor.

Feltűnik egy fából faragott, lakkozott fi-

I. Kr.: **AZ OROSZ TITOK**

Egy Oroszországot megjárt mérnök szenzációs tapasztalatai az orosz élet hátköznapjairól, álmairól és valóságairól. — A legpozitívabb és legérdekesebb könyv, ami eddig a magyar irodalomban a Szovjetről megjelent.

Ara 40 lei és 15 lei portó.

Kapható: könyvosztályunknál

Lehet, hogy sok embert meg fog lepni, ha azt mondom: *a nemzeti felfogás ma sokkal túlzóbb Kinában, mint Japánban. Valósággal lobogó és szélsőséges nacionalizmus fejlődött ki az európai iskolákban nevelődő új kínai nemzedékben.* Ez természetesen sok éretlenséggel jár és bizonyos tekintetben azt mutatja, hogy meg nem emésztett dolgokról van szó. Az új kínai társadalom kialakulása valamelyest emlékeztet az újtörök mozgalomra.

— Ennek a nacionalista áramlatnak volt-e hatása a mostani eseményekre? — kérdezzük.

— Ugyáltszik, több más szempont mellett az is vezette Japánt a mostani beavatkozás időpontjának megválasztásában, hogy megelőzze a kínai nacionalizmus fenyegető kifejlődését. Kinában megtörtént az is egyes helyeken, hogy a fiatal sovinszták magatartása kényelmetlenül tette az idegenek helyzetét. *Japánban mind-ebből semmiféle sem tapasztaltam.* Amikor Kinában megölték japáni alattvalókat és állandóan emlegették az elkövetkezendő háborút — ami nem is váratott magára sokáig, — ugyanakkor a japáni társadalom szélesebb rétegeiben semmiféle ellenszenv sem volt észrevehető Kína ellen. Ez a háború Kinában nemzeti háború!

— És Japánban? ...

— Japánban nem érzik ezt annyira, mert elsősorban hatalmas politikai és katonai tényező műve a mostani hadjárat. Utazásom alatt különben sohasem helyeztem súlyt arra, hogy összekerüljek magas közéleti férfiakkal, mindig a társadalom őszinte megnyilatkozását figyeltem. Megállapításaimat ennek alapján szűrtem le.

gura, finom művészi munkára vall egy csészé, amelyre tizenegy réteg lakkozott és csak azután faragták ki a motívumokat. Lakkozott és gyógyházberakások tárgyak, jade-faragványok és ékszer. aranyozott és bronztárgyak gazdag változatosságban láthatók az új szerzemények közt. Gyarapodott a varázstükrök és talizmánok száma is. — érdekes, hogy egyeseken *horogkeresztet látunk, ami eredetileg a napot jelképezte s amit Keleten ősidők óta szerencsét-hozó jelképnek tartanak.*

— Különösen nagy súlyt helyeztem *észak-kínai műtárgyak beszerzésére.* — mondja később a professzor. — Ezek részben az ókorból valók, részben abból az időből, amely megfelel a mi népvándorlásunknak. És sikerült sok olyan darabot vásárolnom, amelyek *közeli rokonságot mutatnak a mi hun, avar, sőt még honfoglaláskori leleteinkkel is!*

Több értékes kínai festménnyel is gazdagodott a múzeum gyűjteménye. Különösen egy gémet ábrázoló finom tussfestmény érdemli meg a csodálatot. Sok érdekes látnivaló van az új indiai teremben is, Delhi-ben élő hazánkfiá. *Schwaiger Imre,* aki már eddig is sok műtárgyat ajándékozott a múzeumnak, újabban egész teremre való *indiai szőttek, hímzést, festményt,* stb. küldött haza. A terem egyik oldalának harmadrészét foglalja le egy ezüsthímzéses bíborbársonyterítő, amely a jaipur-i maharadza háreméből való. Érdekesek az „életfák”-

kal mintázott, tarka „sari”-k és az élénk színekkel kivarrott *lakodalmi kendők.* Egy üvegszekrény tele van változatos mintájú és technikájú indiai hímzésekkel, a falakon több különleges indiai festményt látunk.

Teaszertartás kínládással

Miközben átme gyünk a japáni terembe, a professzor megemlíti, hogy a *Távol-Keleten szerzett élményeiről könyvet írt,* amely nemskára megjelenik. Ebben a művében a *mai Kína és a mai Japán embereiről és az ottani életről ad képet saját tapasztalatai alapján,* amelyeket a legkülönbözőbb társadalmakhoz tartozó emberek között szerzett.

— Japánban sikerült több tussképet is beszereznem, — mondja aztán *Felvinczi Takács Zoltán,* — főleg olyanokat, amelyeket teaszertartásoknál a teaházacska háttérében levő fülkébe szoktak akasztani.

Aztán mosolyogva folytatja:

— Magam is voltam több teaszertartáson, de az első ilyen szerepléseim nagyon kínosak voltak, mert ott az idegen vendégek is japáni szokás szerint *sarkára nehezdedve kell ülni.* Miután a japániak gyermekkoruktól kezdve hozzászoktak, nekik ez az ülés nem esik nehezükre, az európainak azonban *valóságos kínszenvedés.* Az első teaszertartás után bizony alaposan megdagadt a lábam... Annyi bizonyos: aki bele tudja magát élni abba a gondolatkörbe, amit a középkor óta szokásos teaszertartás kifejezésre juttat, *arra ezek az ünnepélyes összejövetelek igen mély hatást gyakorolnak.* És ilyenkor tapasztaljuk, hogy Japánban *nagyon kellemes emberek vannak, akikkel együtt lenni öröm,* s akik közé ma jobban vágyom, mint mielőtt Távol-Keletre jutottam. *Pedig már akkor is nagyon-nagyon vágyódtam köztük...*

BARTÓK IRÉN.

Felhívás előfizetőinkhez!

A „Magyar Lapok kiadóhivatala, mint minden esztendőben, úgy ezidén is megrendezi nagy ajándéksorsolását előfizetőink között. Ne felejtse el tehát senki előfizetői körül azt a határnapot, amely részesévé tetheti egy nagyszerű utazás élményének, az Eucharisztikus Világkongresszus felemelő napjainak, egy kellemes üdülésnek, vagy egy értékes ajándéknak!

Azok az előfizetők, akik előfizetési díjukat legkésőbb

február 10-ig

egész esztendőre kiegyenlítik, résztvesznek az alábbi nyeremények kisorsolásán:

1. Ingyenes római utazás.
2. Tóth Tihamér összegyűjtött munkáinak tíz köteté, díszkötésben.
3. Egy 3×1 lámpás rádió.
4. Ingyenes részvétel az ezévi eucharisztikus kongresszuson (utiköltség és ötnapi ellátás).
5. Teljes legújabb szentírás, öt kötetben, díszes kiadásban.

Azok az előfizetők, akik előfizetési díjukat legkésőbb

február 10-ig

létevére egyenlítik ki, az alábbi nyereménytárgyak kisorsolásán vesznek részt:

1. Hatnapos ingyenes tartózkodás a Püspökfürdőben, május vagy szeptember hónapban.
2. Egy fényképező gép.
3. Egy 6 személyes ezüst desszert-készlet.
4. Ezer lei értékű könyv könyvosztályunkból, tetszés szerinti választással.
5. Egy 85×100 centiméteres perzsaszőnyeg.

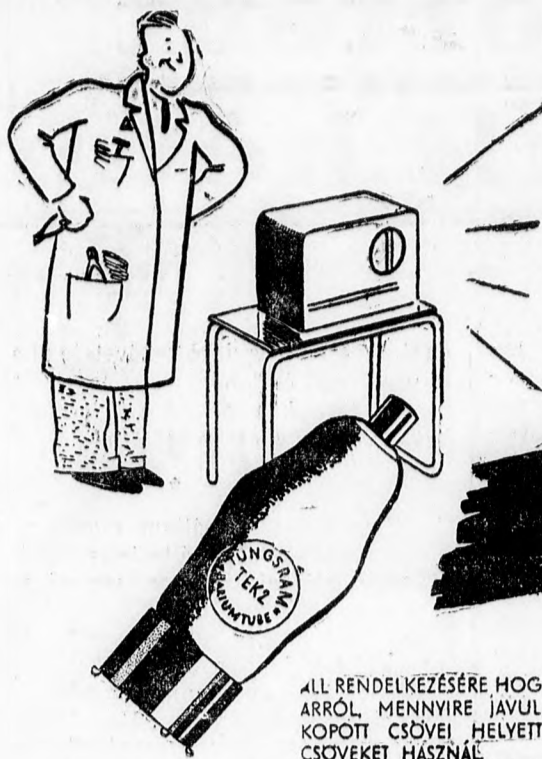
Meg vagyunk győződve arról, hogy előfizetőink ezalkalommal is örömmel fogadják ajánlékainkat. Az a feltétel, amihez az ajándékakción való részvételt kötvük, nem jelent nagyobb megterhelést előfizetőink számára, hiszen a lap előfizetési díját úgy is kiegyenlítene s a sorsolás érdekében csupán az előfizetési díj kiegyenlítését kötvük határidőhöz.

A newyorki tőzsde elégedetlen Roosevelt elnök üzenetével

Nagyobbarányú hadimegrendeléseket várt

Washingtonból jelentik: Pénteken elhangzott Roosevelt elnöknek a törvényhozáshoz intézett üzenete, melyben Amerika félelmetes erejű fegyverkezését jelentette be. Az üzenet az egész világon nagy feltűnést keltett. Ezzel szemben a londoni sajtó általában meglepődéssel veszi tudomásul Amerika felfegyverkezését, melyet különben a távolkeleti helyzetre való tekintettel indokoltnak lát. A newyorki tőzsdére viszont hidegzuhanyként hatott a bejelentés, mert sokkal nagyobbarányú hadimegrendeléseket várt. A hadiipari, acél- és vörösréz értékek 1-3 pontot vesztek.

* Gyomor- és bélbajoknál, a máj- és az epeutak megbetegedéseinél, reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz kortyonként elfogyasztva, igazán remek hashajtó. Kérdezze meg orvosát.

TUNGSRAM Szakértő

ingyen

ALL RENDÉLKÉZÉSÉRE, HOGY MEGYŐZZE ÖNT ARRÓL, MENNYIRE JAVUL RÁDIÓJA HA ELKOPOTT CSŐVEI HELYETT ÚJ TUNGSRAM CSŐVEKET HASZNÁL. SZAKÉRTŐ MINDEN SZAKÜZLETBEN, AHOL A „TUNGSRAM RADIO EXPERT” FELIRAT LÁTHATÓ.

Japán felkészül a hosszú háborúra

Szorosabb japán-német-olasz összefogás van kialakulóban (?) — Nem sok kilátása van Kinának a hatékony szovjettámogatásra

Tokióból jelentik: Sugijama hadügyminiszter felhívást intézett a hadsereghez s arra szólította fel az összes fegyvernemeket, hogy kettőzzék meg erőfeszítéseiket a Japán által kitűzött célok megvalósítására. Minden előkészületet meg kell tenni — úgymond — a hosszú háborúra.

Hirota külügyminiszter a japán felsőház pénteki ülésén hosszabb nyilatkozatot tett. Ennek során többek között a következőket mondotta:

Moszkva csak némi pénzbeli és katonai támogatást nyújt Kinának, de csak az esetben, ha az a Kreml politikáját követi

Moszkvából jelentik: Szun-fo, a Moszkvában járó titkos kínai küldöttség vezetője attól tart, hogy nem sikerül megnyernie a szovjetkormány segítségét Japán ellen, noha naponként tanácskozik a Kreml vezetőivel. Angol lapjelentések szerint emiatt Szun-fo pénteken teret készített az utolsó ékesszóló meggyőzésére. A kínai delegáció sorsdöntő akadállyal áll szemben. Elsősorban azzal, hogy

Stalin csak egy, a kommunizmushoz közelebbálló Kínát hajlandó megsegíteni, Csang-Kai-Sek kiküszöbölésével.

Másodszor, hogy kerülni akarja a nyílt összeköttetést Japánnal. Blücher tábornok, a távolkeleti szovjet hadsereg főparancsnoka és vele együtt az orosz militaristák, nem akarják fegyvernek felhasználni Japán ellen a már kommunista Külső-Mongóliát, mert úgy tudják, hogy Japán előre felkészült ezzel a veszedelemmel szemben. Moszkvai diplomáciai körök úgy látják, hogy Kína legfeljebb némi pénzbeli és katonai segítséget kaphat, de csak abban az esetben, ha hajlandó a Kreml politikáját követni.

A KINAIK PORTYÁZÓ HARCMODORRA TERTEK AT

A távolkeleti hadszíntérről érkezett jelentések szerint a kínai csapatok ujjában vala-

— Könnyen lehetséges, hogy Japán, Olaszország és Németország között a jövőben még a kommunista-ellenes egyezményen is túlmenő szoros kapcsolat jön létre.

Berlini jelentés szerint német hivatalos körökben Hirota kijelentéseivel kapcsolatban még nem foglaltak állást. Hír szerint Berlinben még nem tudnak arról, hogy olyan kezdeményezés történt volna, amilyenre Hirota célzott.

menyi harcra portyázó haremódorra tértek át. Párszáz emberből álló csapatok nyugtalanítják állandóan a japán csapatokat. Ilyen tá-

Belegység esetén először a lázt kell legyőznünk!

— Ismét emelkedett a hőmérséklete.
— Mit lehet itt tenni?
— Bedörzsölöm az egész testet Carmol-ai és mingyárt megszűnik a láz

CARMOL a legjobb bedörzsölőszer hűlés, nátha, reumatikus fájdalmak és láz ellen. Egy üveg ára 22 lel.

Kapható: gyógyszerárakban és drogériákban.

madás folyt le legutóbb Wuhu környékén is. A japánok azonban visszaverték a kínaiakat, akik súlyos veszteségeket szenvedtek.

AMERIKA EGYELŐRE CSAK FELKÉSZÜL A HOSSZÚTÁVU OSTROMZÁRRA

Londonból jelentik: A Daily Telegraph szerint a legutóbbi angol-amerikai haditengerészeti tanácskozás során szóba került a Japán elleni hosszútávú ostromzár kérdése. Az ostromzár sarkpontjai az Aleuti szigetek, Haway, a Panama csatorna és Singapore lenne. A tanácskozások során azonban mindkét részről belátták, hogy az amerikai közvélemény jelenleg nem helyesli ezt a tervet, sőt a közös angol-amerikai flottatüntetés tervét sem. Az amerikai hadihajók singaporei látogatása a maximum, amelyért az amerikai közvélemény lelkesedni tudna. Ezt az álláspontot azonban egy újabb incidens megváltoztathatja. Mindenesetre amerikai illetékes körök véleménye szerint a hosszútávú ostromzárra fel kell készülni és hozzáteszik, hogy ha Anglia legalább hat csatahajóval és megfelelő számú könnyebb hajóval vesz részt az ostromzárbán, az 85 százalékban hatályos lenne és legfeljebb egy évig kellene fenntartani.

Jóeredmények a garmisch-partenkircheni téli sporthétén

Feladta a versenyt a világbajnok, lábát törte egy olasz bobversenyző

Garmisch-Partenkirchenből jelentik: A második nemzetközi téli sporthét szerdán Tschammer und Osten nyitotta meg a német népszerű keretek között és üdvözölte a versenyek összegyűlt legjobb német, japán, osztrák, amerikai és svájci versenyzőit. Az első nap a nagyszerűen kiváló kis olimpiai sáncos esti ugró-bemutató volt, amelyen a legjobb eredményt a német Eisgruber érte el 55 méteres ugrásával. Csütörtökön a német négyes bobbajnoki verseny első futamában a Graif-bob érte el a legjobb időt 1 p. 24.72 mp.-cel. Az utolsónak indult „Falke-bob” az egyik kanyarban olyan mély lyukat vágott, hogy a versenyt félbe kellett szakítani. Közben az időjárás is megengyhült, a bob-pálya rohamosan olvadni kezdett és bajnoki versenyeket későbbi időre kellett halasztani.

A nemzetközi sporthét női lesikló versenyének eredménye: 1. Cranz német 4 p. 35.8 mp., 2. Hesch német 4 p. 41.4 mp. Férfiversenyben első Wörndle német 4 p. 22.4 mp. Emile Allais világbajnok néhány száz méter lefutása után a versenyt feladta. Az olasz bobbyan ülő Sertorelli vezető, verseny közben bokatorést szenvedett. Az általános olvadásra való tekintettel a versenyeket egyelőre nem tudják folytatni.

Mi történt az elmúlt héten?

(Külpolitikai figyelő)

*

Írja: **Observator**

Jubileumot ül a Népszövetség tanácsa. Századik gyűlését kezdte meg szerdán. A világsajtóban ebből az alkalomból kifolyólag igen élénk eszmecsere indult meg a Népszövetség múltjáról, jelenéről, szerepéről és jelentőségéről. Egyes országok sajtóképviselei a régi színes rakétákat puffogatják még mindig és a genfi intézményben a népek nagy családjának legfőbb, igazságosztó fórumát és a világbéke legbiztosabb támaszát ünneplik. A világsajtó másik része viszont nem takarékoskodik a kritikával és éles hangon mutat rá a Népszövetség hiányosságaira és hibáira. Többen hívatkoznak arra, hogy a győztes hatalmak közül már csak ketten jelentek meg Genfben: Anglia és Franciaország. A többiek már ott hagyták a kék tanácskozó asztalokat, mert úgy látták, hogy ezeken nem a nemzetek békéjét és boldogságát, hanem a viszály és gyűlölet magvait árulták.

A most folyó ülészak folyamán újabb erőpróbának lesz kitéve a Népszövetség. Több kisebb állam, élükön Hollandiával és Belgiummal, ki akarják végre valahára operálni a Népszövetség testéből azt az üszkösödő fekélyt, melyet a rendezetlen olasz-abesszin ügy jelent s el akarják temetni végre azt a „hullát”, mely a genfi asztalon már közel két év óta kiterítve fekszik és súlyos mérgezéssel fenyegeti nemcsak a Népszövetséget, hanem a Népszövetségben kereszttül egész Európa politikai helyzetét is.

Olaszország érthető okoknál fogva súlyt helyez arra, hogy keletafrikai hódítását ismerjék el végre mindazon hatalmak, amelyek normális viszonyt óhajtanak vele fenntartani. Anglián, Franciaországon és Szovjet-Oroszországon kívül az államok készek is lennének a befejezett tények előtt meghajolni. Már most. A folyó ülészek alatt. Kérdés azonban, hogy meg merik és meg fogják-e ezt tenni akkor is, ha az említett három nagyhatalom továbbra is fenntartja tartózkodó álláspontját. A Népszövetség akkor felelne meg rendeltetésének igazán, ha rá tudná venni Angliát, Franciaországot és Szovjet-Oroszországot képviselőit arra, hogy ezt a céltalan és sok tekintetben értelmetlen politikai makacszkodást és haragszomrádot — Európa népeinek őszinte megbékélése érdekében — hagyják abba.

Különösen a kis országokban nő napról-napra a bizalmatlanság és az elégedetlenség a Népszövetséggel szemben. Régi óhajításuk ezeknek a közép- és kisországoknak az, hogy a genfi intézmény szerkezetét és szervezetét radikális és lényeges változtatásoknak vessék alá. Ugy hírlírik, hogy a most folyó ülészekon Lengyelország és Belgium konkrét javaslatokat fognak tenni ebben a tekintetben. A *Daily Herald* szerint azt fogják indítványozni többek között, hogy a Népszövetség pénzügyi és gazdasági bizottságait függetlenítsék a Népszövetség politikai jellegű szervezetétől és autonóm jogkörrel ruházzák fel. Természetes következménye volna ennek a változtatásnak az, hogy a gazdasági és pénzügyi kérdéseket kivonnák a politikai Népszövetség illetékessége alól. Ezeknek a kérdéseknek megtárgyalására meghívhatnák tehát azoknak az államoknak képviselőit is, amelyek ma már, vagy ma még nem tagjai a „politikai” Népszövetségnek.

Ez a terv okos és igen szerencsés elgondolásnak látszik. Félő azonban, hogy a politikaiak továbbra is befolyásolni fogják a gazdasági szaktérfeleket és hiába lesz független gaz-

dasági és pénzügyi Népszövetség, ha az ebben munkálkodó és tanácskozó tagok továbbra is függni fognak a politikai Népszövetség nagyhatalmi uraitól és irányítóitól.

Hogy a legfőbb állam mennivire bizalmatlan a Népszövetség általános szellemével és békepolitikájával szemben, semmi se bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy a legújabb hírek szerint Európa vezető államai kora tavasszal Londonban „világbéke konferenciára” készülnek összeseregleni. A gondolatot Belgium egykori miniszterelnöke, Van Zeeland vetette fel nagyszabású, de teljes egészében eddig még nyilvánosságra nem hozott emlékiratában. A *Sunday Chronicle* szerint ezt az értekezletet Anglia miniszterelnöke, Chamberlain szándékozik összehívni. Ez már maga is érdekes és a helyzetet jellemző elgondolás, mert hiszen köztudomás szerint Nagybritánia még mindig egyik legnagyobb tisztelője és leghathatósabb védelmezője a Népszövetség tekintélyének.

Arról is tud már az említett angol lap, amiről egyébként a *Magyar Lapok* néhány nappal ezelőtt beszámolt, hogy ennek az értekezletnek tárgysorozatán a következő súlyos jelentőségű tervek fognak szerepelni:

1. Húsz évig tartó megemeltáradási szerződés kötése a nyugateurópai hatalmak között.
2. Ugyanennyi ideig tartó gazdasági béke.
3. A fegyverkezési versenynek 20 évig tartó szüneteltetése.
4. A Népszövetségnek ezen idő alatt kereszttül vitt „drasztikus” reformja.

Amíg Van Zeelandnak emlékiratát egész terjedelmében nyilvánosságra nem hozzák, nehéz megérteni és elbírálni ezeket a tervezéseket. Nem kételkedünk abban, hogy a konferencia Londonban valóban összeül. Azt sem tartjuk kizártnak, hogy ezeket a nagyszabású kérdéseket valóban tárgyalni fogják. De abban bizonyosak vagyunk, hogy mindaddig, amíg a legsúlyosabb függő ügyeket az egyes országok egymás között nem tisztázzák, amíg a bizalmatlanság emésztő ködét kölcsönös jóakarattal szét nem osztják, — frott malaszt marad minden tervezet és a londoni konferencia csak szaporítani fogja ezzel azoknak a tanácskozásonak számát, amelyek a legjobb akaratnak vélein indultak újjakra, de megfeneklettek a bizalmatlanság homokzátványán, vagy összetörték az idejében szét nem robbantott edekellentétek szirtjein.

Távolkeleten örvendetes enyhülés állott be Japán és a Keletáziában érdekelt európai hatalmak viszonyában. A Mikádó elnöklésével megtartott császári értekezletnek nem az volt a legszembetűnőbb eredménye, hogy Japán elállt a formális hadüzenet szándékától, hanem az a bejelentés, hogy a japán kormány tiszteltben kívánja tartani Kína területi épségét és felségjogait, valamint minden más hatalom jogait és érdekeit.

Aki figyelemmel olvasta az elmúlt hetek eseményeiről szóló híreket és látta azt, milyen tervszerűen szorítja vissza Japán Kinában az ott megtelepedett és gazdasági hatalomra szert tett külállamokat, meglepőnek sőt egyenesen érthetetlennek fogja tartani ezeket a kijelentéseket. Első pillanatra arra fog gondolni, hogy a tokiói kormány csak taktikázik. Lazítja a túlfeszített húrt és időt akar nyerni, hogy erőt gyűjthessen újabb támadásaihoz.

Nem egészen így áll a dolog Japán politikai és főleg gazdasági köreiből a józan ész és okos belátás szerint cselekednek. Japánnak

Meggyógyultam súlyos gyomor bajomból,

rettenetes gyomorgörceimből, hányinger és fel-fuvódásomból 2 üveg **Gastro D.** használata után. Nyolevan kilóról 52-re fogytam le, de az első kávé **Gastro D.** után mind jobban éreztem magam és ma már teljesen meggyógyultam mondhatom magam. Most már 68 kilós vagyok és mindent eszem. Szívemből köszönöm. Tisztelettel Andrei Janculescu, Com. Lipea Borderescu u. p. Paris.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, Bucurejti, Calea Victoriei 124.

nem lehet érdeke az, hogy már most kiúzzon Kínából minden külföldi tőkét. A területi hódítás, a katonai győzelem mit sem ér, ha az elfoglalt országokban nem indul meg az építő tevékenység és a termelő munka. Építeni és termelni csak tőkével lehet. Már pedig a hadviselő államok egyikének sem lesz a háború befejezése után olyan tőke-feleslege, amelyet ebbe a munkába belefektethetne. Szüksége van tehát Japánnak a távoli gazdag országok gazdasági közreműködésére. Ez a legfőbb indoka és az a legérthetőbb magyarázata a tokiói kormány új állásfoglalásának.

Franciaországban hosszú húzavona és váratlan fordulatok után megszűnt a kormányválság. Chautemps, a bukott miniszterelnök újból kormányt alakított és első bemutatkozása alkalmával páratlan bizalmi sikert aratott. Ez a siker azt látszik bizonyítani, hogy az új francia kormány hosszú életű lesz és könnyen meg fogja tudni oldani azokat a súlyos gazdasági és szociális problémákat, amelyek Franciaországot már évek óta szenvedetik.

Aki azonban nyitott szemmel és a dolgok mélyére tekintve kísérte figyelemmel a párizsi kormányválság fordulóit, annak elképen érthető és indokolt kételey maradt fenn a fényes bemutatkozás után is az új kormány jövőjét illetően. Ez a kételey a következő tünetekre támaszkodik:

1. Az új kormányban sem a szocialisták, sem a kommunisták nem vesznek részt. Csak „kivülről” támogatják a kormányt. A népfrent tehát ténylegesen megszűnt kormánytényező lenni.

2. A radikális párt, amelyre az új kormány elsősorban támaszkodik, katasztrófálisan megbomlott a válság ideje alatt. Egyik része a legnagyobb határozottsággal tagadott meg minden közösségvállalást a kommunistákkal és inkább a jobboldal felé keresett kapcsolatokat; míg a radikális párt másik szárnya csak a népfrent alapján állva tudta elképzelni a további eredményes kormányzást.

3. Blum Leó, a munkáspárt vezére, annyira megingott a népfrentba vetett hitében, hogy kormányalakítási tárgyalásai során egészen a mérsékelt jobboldalig sodródott és nem átalította a legfontosabb tárcát: a pénzügyminiszerséget a népfrent legnagyobb ellenségének, Reynaudnak felajánlani. Vele szemben a szocialista párt még Chautemps-et is túlságosan jobboldalinak tartotta.

El lehet képzelni ezek után, hogy mennyit ér az új francia miniszterelnöknek a szocialista párt és a kommunisták szükségghelyzettel és hatalmi szóval kikényszerített támogatása. Átmenetileg, — míg a Népszövetség ülészeké tart és amíg Anglia újabb hűségnyilatkozattal nem szögezi le magát a francia barátság mellett, — menni fog a dolog simán. A legszembetűnőbb baloldali francia pártok is tudnak áldozatot hozni az ország külpolitikai érdekeiért. De mihelyt rendezőnek a külpolitikai viszonyok, meg fog kezdődni bent újból a harci játék. A kommunisták nyomni fogják a szocialistákat; a szocialisták viszont a kormányt. Ha Chautemps enged a nyomásnak, — szembekerül a radikálisokkal. Ha nem enged, elveszti az előbbiektől támogatását. Így is, úgy is megbukik és egyelőre csak a jó Isten a megmondhatója, ki és mi jön utána...

HIREK

MAGYAR LAPOK

Keresztény magyar politikai napilap

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helve

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belöldön: Egész évre 800. félévre 400. negyedévre 210. egy hónapra 70. le.

Magyarországon: Egész évre 50 P. félévre 25 P. negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Cluj-i szerkesztő: **Dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.
Csakis válaszbellyeges magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Éjjel erős lehülés. Délre, délnyugatra forduló szél, nyugaton növekvő felhőzet, délután nyugat felől esetleg eső, a hegyeken hó. A nappali hőmérséklet nem változik lényegesen.

Miklós görög királyi herceg nagybeteg. Belgrádból jelentik: György görög király nagybátyja, Miklós görög királyi herceg megbetegedett. A szív működés igen meggyengült és orvosai aggodnának életéért. Leánya, Olga hercegnő, Pál jugoszláv régensherceg felesége sürgősen Athénbe utazott. A herceg másik leányát, Marinát, aki a kenti herceg felesége, szintén Athénbe várják.

A TEMESVÁRI PIARISTÁK SZÁZ-ÖTVENÉVES JUBILEUMA. Saját tud. Jelentették, hogy ezidén lesz százötven esztendeje annak, hogy a piaristák Temesváron megtelepedtek s azóta — másfél évszázadon át — teljes odaadással Kalazanti Szent József szellemében oktatták és nevelik az ifjúságot. Ertesülésünk szerint a temesvári piaristák triduummal — háromnapos ájtatossággal — kívánják megülni jubileumukat: a piarista-templomban tartandó ájtatosságra meghívják a nagyközönséget is és elsősorban főgimnáziumuk volt tanulóit. Az ájtatosságokat s ezekkel egyidejűleg tartandó ünnepségeket április 1-én, 2-án és 3-án rendezik meg. Többek közt nagyarányú egyházzenei hangversenyt is terveznek, amelyet a tanulóifjúság ad. S hogy a jubileumnak maradandó emléke is legyen, elhatározták, hogy a piarista templom részére orgonát és harangot szereznek be. A szép templomban, amelyet művészi márványfaragású oltárok és Ferenczi Józsefnek Kalazanti Szent József életéből vett kiváló falfestmények díszítenek, ugyanis nincsen orgona. Harangja is csak egy van a templomnak: a másodikat a háború alatt rekvirálták. Szükséges volna tehát a második harang beszerzése is, azonkívül a toronyóra megújítása. Mindehhez pénzösszeg szükséges. Már a jubileumi rendezvények alkalmával adományokat lehet tenni az orgona- és harangalapra: azonkívül pedig a piaristák volt tanítványait is felszólítják, hogy tehetségükhöz képest, adakozzanak a szép akció céljaira.

Mozgalom az ünnepekre eső hetivásárok ellen. Szatmárról jelentik: Nagyjelentőségű kérvényt nyújtott be az AGRU nevében dr. Pogácsas Ioan volt prefektus és Berinde Ioan lelkes a városi előjárásához. A kérvényben kéri a városi tanácsot, hogy a jövőben, ha a szerdai napra vallásos ünnep esik, halasszák el más napokra a hetipiacot. Bârsan Nicolae polgármester távollétében dr. Codre Stefan alpolgármester vette át a kérvényt és biztosította az AGRU vezetőségét, hogy az abban foglaltakat a lehetőség szerint kedvezően intézik el.

Szülői értekezlet. A nagyváradi-olaszi római katolikus elemi fiúiskolában a legközelebbi szülői értekezlet január 30-án, vasárnap délután fél 5 órakor lesz. Ez alkalommal dr. Roszkopf Béla igazgató-főorvos tart előadást. A nagyfontosságú előadásra ezúton hívja meg a szülőket és érdeklődőket az iskola igazgatósága.

Zürichi zárlat. Párizs 14.12, London 21.62 hét nyolcad, Newyork 431.75, Brüsszel 73, Milánó 22.73 háromnegyed, Amszterdam 241.10, Berlin 174. Bécs — schilling 81.55, Prága 15.18, Varsó 82. Belgrád 10. Bucuresti 325.

GRÓF BÁNYFY MIKLÓS LÁTOGATÁSA GOGA MINISZTERELNÖKNÉL. Bukarest. Saját tud. Bánffy Miklós gróf tegnap délután látogatást tett Goga Octavian miniszterelnöknél. A látogatásnak nem volt politikai jellege. A volt magyar külügyminiszter ányújtotta legutóbbi irodalmi művét a miniszterelnöknek.

* A fejfájás és a migrén, akkor, ha ezek a gyomoremésztés zavaraiából erednek, gyakran már egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűviz használata után is megszűnnek. Kérdezze meg orvosát.

MEGEGYEZÉS KÉSZÜL CUZA ÉS AVERESCU KÖZÖTT? Bukarest. Saját tud. Cuza és Averescu tegnap két óras tanácskozást folytattak a választási megegyezés tárgyában.

Uj prefektus Szatmár megye élén. Szatmárról jelentik: A belügyminiszter Misu Marinescu nyugalmazott ezredesét nevezte ki dr. Barbul Illés Károly helyére. Barbul Illés Károly dr. uyanis visszaadta megbízatását, tekintettel arra, hogy a képviselőválasztáson a kormány-párt listáján indul Szatmár megyében. Az új megyefőnököt szombaton délután már be is iktatták hivatalába.

KÉMKEDESSÉL GYANUSITJAK A SZOVJET KÜLÜGYI NÉPBIZTOSÁG MÁSODIK OSZTÁLYANAK FŐNÖKÉT. Moszkvából jelentik: Jólétesült körökben hirtelen jár, hogy a GPU letartóztatta a külügyi népbiztosság második osztályának főnökét, Antonovot, akit kémkedéssel és a szovjet-érdekek elleni aknamunkával gyanúsítanak. A letartóztatás annál nagyobb feltűnést keltett, mert az a Genfben időző Litvinov távollétében történt.

HALÁLOS SZERENCSETLENSÉG ÁLDOZATA LETT A NÉMET GÉPKOCSI-VERSENYEK BÜSZKESÉGE. Berlinből jelentik: A német gépkocsi-versenyek büszkesége, Bernard Rosemeyer, pénteken szerencsétlenség áldozata lett. Rosemeyert rekordkísérlet közben, a Frankfurt-Darmstadt közötti birodalmi autópályán érte a halálos szerencsétlenség. Az első menetét Rosemeyer hibátlanul abszolválta, de elmondotta, hogy a heves délnyugati szél versenygépét csaknem letaszította az útról. Ennek ellenére másodsor is nekindult az útnak. A szerencsétlenség cél-egyenesben következett be, amikor kocsija a legnagyobb sebességgel haladt. A kiváló versenyzőnek egy hid alatt kellett volna áthaladnia. Gépe légörvénybe került, mely felemelte a kocsit a földről és teljes erővel a hid mellett támfal oldalához vágta. A gépkocsi összetört, Rosemeyer pedig azonnal szörnyethalt. A szerencsétlenség hírének vétele után Hitler birodalmi vezér és kancellár táviratot intézett Rosemeyer feleségéhez. „Enyhítse fájdalmát az a tudat — szól többek között a távirat. — hogy férje a német nép dicsőségéért küzdött és e küzdelem közben esett el.” Rosemeyer holttestét Frankfurtba szállították és a nemzeti szociálista rohamcsapatok székházában ravatalozták fel.

Táviratilag a fővárosba rendelték a szatmári törvényszéki főnököt. Szatmárról jelentik: Pénteken délelőtt távirati intézkedés érkezett Erdőss Francisc törvényszéki főnökhöz, amelyben az igazságügyminiszter szombat délelőttre Bucurestibe rendelte. Erdőss főnök a délutáni gyorsal elutazott. Utazása valószínűleg a választásokkal van összefüggésben.

Fogfájás...

hatékonyan kizűti a
csomókat orvosi
NEURALGINE JURIST

Feljegyzések

Előkelő külföldi folyóirat külpolitikai felgyelöjéből vesszük az alábbiakat:

„Feltűnő jelenség, hogy napilapjaink semmi figyelmet sem fordítottak arra a hatalmas átalakulásra, amely Dél-Amerika legnagyobb államában, Braziliában történt. Pedig ezzel az átalakulással gyarapodott azoknak az államoknak száma, amelyek kimondottan a pápai körlevelek alapján keresztény hivatásrendi társadalmat és gazdálkodást akarnak teremteni. A még november 10-én lezajlott államcsíny, amely sem vért nem ontott, sem ellenállásba nem ütközött, az egykori anyaország, Portugália példáját tartotta szem előtt. Az azóta kihirdetett új brazil alkotmány szinte másolata a Salazar-féle portugál alkotmánynak. Megszövegezte, a fiatal Campos Franciscó, aki egyébként a portugál kormányfő meghitt barátai közé tartozik, modern „tekintélyi demokráciát” öntött paragrafusokba. Az államfőt hatékonyként népszavazás választja s a kormány csak az államfőnek felelős. A területi elvet nemzetgyűlés, a hivatási elvet rendi kamara képviseli. Az új alkotmány kötelezővé teszi a vallásoktatást az iskolákban, a lelki gondozást a hadseregben, az állami kórházakban és otthonokban. A házasság felbontását az állam nem szankcionálja. Az alkotmány egyik legfontosabb cikkelye így hangzik: „A család, amelynek alapja a felbonthatatlan házasság, az állam különös védelmét élvez. A nevelés elsősorban a szülők feladata, másodsorban az államé, amely a magániskoláknak a legmesezebbmódon működési szabadságot enged. Az állam nem vonja ki magát az alól a kötelesség alól, hogy a szülők által nyújtott nevelést, amely a természetjog követelménye, kiegészítse és a magánoktatás hiányosságait kiküszöbölje. A népiszkola látogatása kötelező és ingyenes”. Egy másik cikkely megtiltja a titkos társaságokat; a szabadkőműves páholyokat már be is zárták. Akárcsak Portugália, az új Brazília sem szünteti meg az állam és az egyház szétválását, de megad az egyházaknak minden szabadságot, ami vallásos és szociális küldetésük teljesítéséhez szükséges. Jellemző különben, hogy Vargas elnöke — aki maga nem katolikus — az új alkotmány kihirdetését követő napon, mondhatni, tüntetően fogadta a rio-de-janeirói híboros-ereket és a pápai nunciust. Az első hadparancs pedig emlékeztet arra, hogy Isten nem felejtette el Braziliának, hogy hű maradt ahhoz a hithez, amelyet évszázadokkal ezelőtt Anchieta és Nobreau jezsuita atyák, az első térítők, hirdettek földjén.”

UJBÓL MEGALAKUL A ROMÁN SZEMÉLYZET ELHELYEZÉSEET ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG. Bukarest. Saját tud. A jövő héten alakul meg újból a bizottság, amely hivatalos lesz a román személyzetnek a vállalatoknál való elhelyezésére.

Titok

Nők tisztá teintjüket gyakran csupán annak köszönhetik, hogy emésztésükre kellő figyelmet fordítanak. A Darmolt használja Ön is, hatása kizűnő.

DARMOL

Darmol hashajtó patikában és drogériában 4.- és 35.- L

Blum volt francia miniszterelnök Amerikába utazik. Párizsból jelentik: Az „Epoque” szerint Blum volt miniszterelnök hivatalos megbízatással rövidesen Amerikába utazik. Megbízatásának jellegéről még nem szivárgott ki semmi.

BEIKTATTÁK AZ IDEGENFORGALMI HIVATAL UJ IGAZGATÓJÁT. Bucurestiből jelentik: Vintila Paraschivescut, az idegenforgalmi hivatal új igazgatóját tegnap iktatták be. Az új igazgatót az egész bucuresti sajtó rokon-szenyvel fogadta.

Kétszázhusz munkanélküli kér segílyt Szatmáron. A munkaügyi felügyelőségen serényen folyik a munkanélküliek összeírása. Eddig 220 munkanélküli jelentkezett segílyosztásra. Az összeírás befejezése után értekezletre ül össze a munkanélküliek segílyező bizottság, hogy döntson a segílykiosztás ügyében.

Csikmegye hatvanegy községéből eddig csak huszonnyolcra rendelték el a közigazgatási választásokat. Saját tud. A járásbíróság elkészítette már a közigazgatási választások időpontjára és székhelyére szóló hivatalos hirdetményeket. Eszerint a megye hatvanegy községéből csupán huszonnyolc községben rendelték el a községi választásokat, még pedig február hó 23-24-ére. A többi harminchárom község választásának kitűzéséről a járásbíróság még nem kapott átiratot a megyefőnökségtől.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik.
Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel.
(Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

Hárommillió lei az állástalan bányászoknak. Nagybányáról jelentik: A bányamunkás szakszervezet bucuresti központja kivitte, hogy a munkaügyi minisztérium és a munkásbiztosító központja 3 millió lei segélyt utalt ki az állami bányákból elbocsátott bányászok segélyezésére. A segélyből a bányavidéki bányászok is részesülnek, de csak azok az állástalanok, akik nyolc évig fizették a nyugdíjalapot és nem fegyelmi uton lettek elbocsátva.

* **Titok.** Nők tiszta teintjüket gyakran csak annak köszönhetik, hogy emésztésükre kellő figyelmet fordítanak. Darmolt használjon Ön is! Hatása künő.

Negyvenezerre emelik fel az egyiptomi hadsereg létszámát. Kairóból jelentik: Mahmud pasa miniszterelnök február 5-én jelenik meg a parlament előtt, — jelenti a Reuter — és miniszteri nyilatkozatot fog felolvasni, amelynek értelmében az egyiptomi hadsereg tisztjeinek és közlegényeinek létszámát 40.000-re fogják felemelni. Valószínű, hogy a miniszterelnök egyidejűleg felveti a bizalmi kérdést is.

Nátház fenyegeti Önt! A fertőzés ellen védekezzen
VALDA
PASZTILLÁ-val
eredeti dobozban

NYOLCADIK HELYRE KERÜLT A MAGYAR PÁRT A KÖZIGAZGATÁSI VÁLASZTÁSOKON. Bukarest. Saját tud. A Központi Választási Bizottság megállapította a pártok sorrendjét és választási jeleik pontszámát a közigazgatási választásokra nézve is. Eszerint a közigazgatási választásokon a Magyar Párt nyolcadik helyre került, nyolc ponttal, mert az Andreescu-féle liberális szakadarcsoportnak a bizottság nem engedélyezett választási jelt és így az kiesett.

* **Amióta a Tegal-tablettát ismerem, nem felek semmiféle meghűléstől (gripától). Főfájásnál, torokfájásnál, roszindulatú idegzsábanál csakis a Tegal segít rajtam. Előírás szerint bevéve, azonnal elmúlnak a fájdalmak. Tegal-bevétele után nagyszírién alszom.**

Országos vásár Szalárdon. Szalárdról jelentik: Szalárd község előljárósága közli, hogy az országos nagyvásárt február 2-án, szerdán tartja meg.

Február 20-26 között tartják meg az EGE kolozsvári vetőmagkiállítását és vásárját. Az Erdélyi Gazdasági Egylet Str. Andrei Muresanu 10 szám alatti központi irodájában lázas munka folyik. Javában folynak az előkészületek a február 20. és 26-a közötti gazdanapokkal egybekötött vetőmagkiállítás és vásár előkészületei. A kiállítás rendezőségéhez tömegesen érkeznek a részvételi bejelentések. Az EGE vezetősége megtette a lépéseket az 50 százalékos vasúti kedvezmény megszerzése érdekében, amiről kellő időben a napilapok útján tájékoztatja a közönséget. A kiállítás a fejlődő magyar gazdálkodás eklatás biznysítéka lesz.

A kiadékhivatal üzenetei

Gs. K. K. 1785 leit megkaptuk.

20.000 hektár területen akarnak gyapotot termelni. Bucurestiből jelentik: Tegnap a szövetségi miniszteriumban fontos megbeszélést tartottak Stan Ghicescu miniszter elnökletével. Elhatározták, hogy Turnu-Magurele közelében alapítsanak egy hatalmas területet, mely kitűnően alkalmas a gyapot termesztésére. Számítanak azaz, hogy rövidesen Románia teljesen fedezni tudja évi gyapot szükségletét.

Temetés. Taricska Gergely CFR nyugalmazott tisztviselő 72 éves korában meghalt. Temetése január 29-én délután 4 órakor lesz a Halál-kápolnából az olasz temetőbe. (Caritas)

* **Akiknek foglakoása minden erejük megfeszítését követeli,** igyanak hetenként legalább egyszer, reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez szabályozza a bélműködést, előmozdítja a gyomoremésztést, fokozza az anyagcserét, élénkíti a vérkeringést az egész szervezetben és ezáltal új életerőt teremt. Kérlezze meg orvosát.

Bűnös szenvedélye halálba vitte a könyvelő diákot. Bucuresti. Saját tud. Tegnap öngyilkos lett Bucurestiben Gh. Popa Lissanu, a Lazar Liceu 7-ik osztályos növendéke. Szerelmi bánatában követte el tettét: borotva pengével felvágta ütőerét s karjával egy mozdótól fölött, asztalra borulva, elvérzett. Amikor reggel rátaláltak, még volt benne élet, de két óra múlva kiszüvedett.

Fekete péntekje volt a német bányásziparnak. Berlinből jelentik: A német bányásziparnak fekete péntekje volt. Ezen az egyetlen napon ugyanis három bányász-szerencsétlenség történt. A Ruhr-vidéki Thyssen bányában kőzetomlás három bányászt maga alá temetett. Mindhárom meghalt. A felsősziléziai Delbrück bányában két bányász vesztette életét bányász-szerencsétlenség következtében. A Königin Luise bányában bányalég-robbanás folytán egy tárna beomlott. Egy munkás meghalt, több megsebesült.

SZÍNHÁZ

Mindörökké (prológus)

Függöny előtt megjelenik John, (Kovács György) és Lowing (Nagy István).

Kovács: Én John Lowing newyorki polgár vagyok. Foglalkozásomra nézve üzletember, de tulajdonképpen írói problémák érdekelnék csak igazán. Polgár vagyok. Ez a szó azt jelenti, hogy adót fizetek, szavazati jogom van, tele vagyok emberi gyarlósággal, de alapjában több bennem a jó tulajdonság, mint a rossz. Ember vagyok, egy a milliók közül, hívő ember nem hisz a szeretetben, hisz az életben, aki hisz abban, hogy az ember boldog legyen.

Nagy: Én is John Lowing vagyok. Ugyanő. Tulajdonképpen láthatatlannak kellene lennem, mert én nem is vagyok külön ember, csak az ő gondolatait testesítem meg, az ő kétérdéseit. Én vagyok az ő ellenzéke. Örök

ellensége vagyok anak a jobbik ének, amely minden emberben lakozik. Én vagyok a habozás, a kételkedés, én vagyok a megszemélyesített lázadás és tagadás. Csak egyben hiszek, hogy a végén mindnyájunkat elvisz az ördög.

Együtt: Két lélek vagyunk egy testben, John Lowing gyarló testében.

Kovács: A látható ember!

Nagy: A láthatatlan lélek!

Együtt: Egy ember, két lélek! Mindörökké!

Ezzel a prológgal kezdődik O'Neill világhírű darabja. A főszereplő John Lowing bemutatkozása, aki kettős lényben él és jelenik meg a közönség előtt. Ő a főhőse ennek az izgalmas és nagyszerű színműnek, amelyet február hó 2-án, szerdán este mutat be színházunk.

Szerdán kezdődik a Thália hatnapos játéka Nagyváradon

Első bemutató O'Neill hatalmas színműve: a „Mindörökké” — Kovács György fölléptével, hosszú betegsége után

A világhírű amerikai színműírónak Nobel-díj nyertes Eugene O'Neillnek hatalmas és megrendítő színműve a „Mindörökké” lesz a színház szerda esti bemutatója.

A darab problémája a minden emberben rejtőző örök jó és rossz harca, amely az idő mélyen vallásos felfogása szerint a jó diadalával végződik. A darab főszereplője John Lowing newyorki polgár megszemélyesítője az örök embernek, akinek belső lelki harcát egy teljesen új és érdekes felfogással kettős szerepben érzékelteti az író. Kettős szerepben él előttünk John Lowing: az egyik a szeretet és megtisztulás után sóvárgó ember, a másik a minden szépet és nemeset megtagadó rosszabbik fele, az örök sátán, akinek elképzelt lényé azonban a végén eltiporva, magát megadva és legyőzve hull az oltár elé.

A színház ezen eseményszámba menő bemutatón nagy ambícióval és felkészültséggel dolgozik. A darab szereplői Szabados Árpád rendezővel az élükön, nagy lelkesedéssel készülnek az előadásra. A „Mindörökké” kettős szerepét: Kovács György és Nagy István alakítják. Kovács György, akinek hosszú betegsége után ez lesz az első fellépése ebben a szezonban. A többi főszereplők: Erényi Böske, Harmath Jolán, Tóth Elek, Deésy Jenő. A „Mindörökké” szerdán este csütörtökön este, vasárnap délután 3 órakor kerül színre mindenkor rendez helyárrakkal.

Holnap ágyban marad. Békffy-Stella bemutató szombaton este. A méltóságos asszony és Jöjjön elsején világhírű szerzőinek Békffy Istvánnak és Stella Adorjának legujabb óriási sikert aratott vígjátékának bemutatója szombaton este lesz. A Holnap ágyban marad egyike lesz az évad legvidámabb, legkacagtatóbb darabjának, amely mindenki számára, aki ezt az újdonságot végignézi, egy emlékezetes esemény marad. A Holnap ágyban marad főszerepeit: Fényes Alice, Erényi Böske, Mária Éva, Mészáros Béla, Kovács

György, Deésy Jenő, Rajnai Sándor, Tóth Elek, Lantos Béla és Szabados Árpád alakítják, amely szombaton este, vasárnap délután 6 órakor, hétfőn és kedden este van műsoron.

Délutáni előadások — olcsó helyárrakkal. Csütörtökön délután 5 órakor Lakatos László nagy sikerű bünyűgyi színműve, valamint szombaton délután 5 órakor és kedden délután a Laz kerül színre, míg hétfőn délután 5 órakor Bókay János vígjátéka, a Szakits helyettem lesz a színház műsorán teljesen a bemutató előadás szerinti olcsó helyárrakkal.

Jegyek minden előadásra már válthatók a színház baloldali elővételi pénztáránál naponta délelőtt 11-1-ig és délután 4-6-ig.

A THALIA SZÍNHÁZ HATNAPOS VENDÉGTÁJÉKÁNAK MŰSORA:

Február 2. Szerda este 9 órakor: **Mindörökké.** (O'Neill világhírű színműve. Kovács György első fellépésével. Erényi Böske, Harmath Jolán, Nagy István, Tóth Elek, Deésy Jenő, Szabados Árpád fölléptével.) Rendez helyárrakkal.

Csütörtökön délután 5 órakor: **Láz.** (Olcsó helyárrakkal.)

Csütörtökön este 9 órakor: **Mindörökké.** (Rendez helyárrakkal.)

Szombat délután 5 órakor: **Láz.** (Olcsó helyárrakkal.)

Szombat este 9 órakor: **Holnap ágyban marad** (Stella Adorján és Békffy István óriási sikerű vígjátéka. Fényes Alice, Erényi Böske, Mária Éva, Rajnai Elli, Mészáros Béla, Kovács György, Rajnai Sándor, Tóth Elek, Lantos Béla, Szabados Árpád fölléptével.) Rendez helyárrakkal.

Vasárnap délután 3 órakor: **Mindörökké.**

Rendez helyárrakkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: **Holnap ágyban marad.** (Rendez helyárrakkal.)

Vasárnap este 9 órakor román előadás.

Hétfőn délután 5 órakor: **Szakits helyettem.**

(Olcsó helyárrakkal.)

Hétfőn este 9 órakor: **Holnap ágyban marad.**

(Rendez helyárrakkal.)

Kedden délután 5 órakor: **Láz.** (Olcsó helyárrakkal.)

IDŐK SODRÁBAN

Két jubileum

írta: Rády Elemér

A két jubileum, amelyről írni akarok, csak véletlenül került egymás mellé. Nincs közöttük semmi összefüggés, csupán a sors úgy hozta, hogy mindkettő szerdára esett. Egy napon ünnepelte Ausztrália százötvenedik születésnapját s ugyanakkor, amikor a távoli kontinens hétmilliónyi lakosa örömtüzeket gyújtott annak emlékére, hogy a fehér ember a földnek ezt az áldott, gazdag sarkát meghódította, akkor ült össze Genfben századik jubileumi ülésére a Népszövetségi Tanács, hogy a tisztos intézmény feje fölött egyre sötétebben tornyosuló fellegek ellenére is meghirdesse jogát az élethez.

Amikor e sorokat írom, a híres puritán város, a gyönyörű Genf luxus-szállodái megtelnek előkelő diplomatákkal, újságírókkal, fontoskodó miniszterekkel, titkárokkal, a genfi posta telefonvonalain a világ négy tája felé szinte percenként újabb és újabb hírek futnak szét s a sürgöny morsegő egy pillanatra sem áll meg. Az új népszövetségi palota folyosóin lázas sürgésforgás kezdődött s a híres kék asztal körül — úgy mondják — a világ sorsáról lesz szó. A világ sorsáról, amelynek intézésétől a tizenhét évé működő s jubileumi ülésre összeült tisztos intézmény oly messzire esik. Mert ez a századik tanácsülés, a közel két évtizedes mult olyan válságos időket jelent a Népszövetségnek, amelyek megoldása ma minden energiáját lekötöti. A nagy világproblémák megoldására a Népszövetség mai helyzetében nem alkalmas. Látják ezt azok, akik háttatfordítottak a genfi politikának, de épp úgy látják azok a nagyhatalmak, amelyek a végsőkig ragaszkodnak Genfhez és a világbékét csak a népszövetségi politika kiépítésében és fejlesztésében látják biztosítani.

A századik tanácsülés most talán ünnepélyesebb lesz, mint máskor. Az előkelő diplomaták talán meg is hatódnak egy kicsit, amikor végig tekintenek az elmúlt tizenhét évtized népszövetségi történetén, hiszen ez a történet külső ségeiben összeesik a világtörténettel. Elég csak végignézni az egyes ülés-szakok elnökeinek arcképcsarnokán. Az első elnöktől, a francia Leon Bourgeois-tól kezdve Balfour, Paul Hymans, a spanyol monarchia képviselője; Quinones de Leon, a köztársasági Lerroux, majd a szocialista-spanyol Negrin, a parlamentáris Olaszország képviselői: Tittoni és Salandra, a fasiszta olasz Scialoja és Aloisi d'Arba, Benes, a Weimari Németország markáns alakjai: Stresemann és Curtius, Henderson, a japán delegátusok, De Valera, Boncour, Delbos és ki tudná még felsorolni azokat a neveket, amelyek a száz ülés alatt egymást váltották fel az elnöki székben és — a világpolitikában. Csupa jócsengésű, történelmivé lett név jelenti a Népszövetség első húsz évét s az ember azt hinné, hogy ez az intézmény volt a központja, az olvasztó kemencéje az európai és világpolitika nagy problémáinak.

És mégsem így volt: Ezek a nevek, az újkori történelemnek ezek a nagy, kimagasló egyéniségei itt meg-megcsillogtatták nagyságukat, de a történelem nem itt készült. Aki végig tekint az utolsó húsz év eseményein, láthatja, hogy a népszövetségi gondolat a világpolitikában hogyan szorult háttérbe. A Népszövetség nagy elve az volt, amit a népszövetségi gondolat előharcosai már kétszáz év óta hirdettek: a hatalmi szövetségek politikáját kell helyettesíteni egy olyan szervezettel, amely kiküszöböli a titkos diplomáciát s nyíltan, az igazságosság jegyében vitatja meg a problémákat. Szép és nagy gondolat volt és mégis — ma már megállapíthatjuk — csődöt mondott. A Népszövetség nem a béke atmoszférájában született, hanem a történelem legnagyobb összecsapásának még puskaporos és vérszaga levegőjében ringott a bölcsője s már első napjaiban kétfelé ráncigáltak. Más irányban a győzők és másfelé a legyőzöttek. Amerika távolmaradása is katasztrófális veszteség volt. S az ellentétek azóta sem simul-

tak el. A Népszövetségben nagy dolgokról, világproblémákról folyt a vita, de mindig két tábor állott egymással szemben s a megoldás mindig egy-egy megkésett kompromisszum volt, amelyvel — senki sem volt megelégedve.

A népszövetségi gondolat teoretikusai úgy gondolták, hogy lassan-lassan mégis csak megszűnnek a bajok, a gépezet lendületbe jön s a világpolitika központjává válik, megszűnik a titkos diplomácia, eltűnnek a hatalmi csoportosulások s az aranykor áldott békéje köszönt az emberiségre. Hogy nem így történt, nem a teoretikusokban van a hiba, hanem az emberben, amely az aranykorra már megrontatott s csak a vaskor keményebb szellemét bírja el. A Népszövetség nem hozta meg a nyugalmi helyzetet, ellenkezőleg, minden tovább forrt s miközben a genfi kék asztalnál a békéről beszéltek, a világ lázasan fegyverkezett, új hatalmi csoportok alakultak ki s a titkos diplomácia Metternich korát megszégyenítő iramban tört előre.

Csodálkozhatunk-e ezután, hogy azok a bajok, amelyeket a diplomáciai stílus évekig kendőzött, most feltörték s a jubileumi ünnepségre ülő genfi tanács a századik ülésén a válságok tömegével küzd. A Népszövetségből nagyhatalmak léptek ki. Japán és Németország háttat fordítottak a genfi kék asztalnak s a maguk útján haladnak céljaik felé, Olaszország jubileumi ajándékkul bejelentette kilépését s Mussolini le-sújtó kritikát mondott, a római jegyzőkönyveket aláíró államok sürgős reformokat kívánnak, a délamerikai államok egymásután távolodnak el a genfi politikától, néhány nap előtt Svájc külügyminisztere, Giuseppe Motta szembeszállt azokkal a törekvésekkel, amelyek mindentelkővetnek, hogy egy nagyhatalmi csoport kezére játsszák át a Népszövetség intézményét és ezáltal megátoltják a haladást. Lengyelország tartózkodó álláspontot képvisel s most legújabbban a stockholmi és helsingforszi egyezmények államcsoportja jelentkezett s a népszövetségi bürokrácia taktikázása ellen emelte fel szavát.

Mindez, valóban nem a legalkalmasabb atmoszféra a nagy világproblémák megvitatására, amelyek a századik ülés napirendjén szerepelnek. Azok is látják ezt, akik ma is a népszövetségi gondolat mellett tartanak ki s talán a legjobb bizonyíték erre, hogy a jubiláló Népszövetség reformja, egy új békekonferencia és a világgazdasági helyzet rendezése érdekében Van Zeeland volt belga miniszterelnök a Népszövetségen kívül, a jubileumi ünnepségekkel egyidőben folytat nagyfontosságú, de sok eredménnyel nem kecsegtető tárgyalásokat.

És még valamiről kell szólnunk: A népszövetség az utolsó években, különösen mióta Litvinov jobban „bekapcsolódott” a népszövetségi politikába s mióta a néppront politika a baloldali reakciót világmozgalmá szeljesítette „a de-

mokrácia, a haladás és a humanizmus” nevében, a Népszövetség is úgy tűnt fel, mint ennek a baloldali politikának az eszköze. A népszövetségi irodákban egész sor szélsőbaloldali elem helyezkedett el s a világforradalom néhány bajnoka is a népszövetségi köntöst öltötte magára. Ez a világnézeti eltolódás természetesen hozzájárult ahhoz, hogy a megújuló jobboldali gondolat hívei bizalmatlanok legyenek és így a válság még jobban elmélyüljön.

Ilyen gondokkal küzd a Népszövetség. Akik ma a századik jubileumi tanácsülésen kissé elmélyülnek, kell, hogy mindezt lássák s felmerüljön előttük a reform gondolata. Kérdés azonban, hogy lesz-e elég őszinteség bennük, hogy ezt be is vallják s lesz-e elég erejük, hogy a felé vezető útra lépjenek.

A másik jubileum, amelyről írni szeretnék, Ausztrália „születésnapja”. Százötven évvel ezelőtt, 1788 január 26-án kötött ki Phillip Arthur angol kapitány tizenegy hajóval és ezer fegyencsel az ausztráliai Port Jacksonban. Ez az ezer ember, akiket Anglia különböző fegyházából szedtek össze, alapította az első ausztráliai fehér telepet s a késői utódok ma százötven év távlatából szeretettel és tisztelettel gondolnak vissza az alapítókra, az angol birodalom pedig hálással emlékezik vissza azokra az uttörőkre, akik a föld egyik leggazdagabb darabját nyitották meg a birodalomnak.

Amikor Phillip kapitány felvetette az ötletet, hogy a dohos, rothadt levegőjű börtönökben sanyalódó rabok előtt új élet perspektívát nyitja meg s alkotó munkára használja fel őket, mindenki mosolygott. De mint mindig, most is az idealistának volt igaza. Phillip kapitány kapott 11 hajót s ezer rabot. Senki sem gondolta, hogy élve érkeznek meg a távoli világrészbe. Valóban Isten csodája, hogy a tizenegy rozszant hajó és az ezer rab, Phillip ötszáz emberével tizenöt ezer mérföldes tengeri úton, viharokon, nyolc hónapig tartó utazás után, mégis csak partot ért, eljutott az ígért földjére.

A fegyenc telepeseknek kemény munkát kellett végezniük. Fát irtottak, házat építettek s hozzáálltak a „telepítéshez”. Az idealista álma valóra vált: a semmiből, a társadalom megvetettjei várost és országot alkottak. Ma hétmillió ember lakja Ausztráliát. Sidney a maga 1.250.000 lakosával az angol világbirodalom második legnagyobb városa. Ausztrália a világ legnagyobb állattenyésztő országa. 112 millió juh, 2 millió ló, 14 millió szarvasmarha az állandó állomány. Bányái évi 20 millió fontsterling értékű ásványt, 25.000 gyára pedig évi egymillió fontsterling értékű árut termel.

Ausztrália most fényes jubileumi ünnepség közepette ülte meg 150. születésnapját. A mai Ausztrália meghajotta az elismerés zászlaját azok előtt, akik az élet aljáról erővel és kitartással felküzdötték magukat s új életformák között igen nagy szolgálatot tettek hazájuknak és az emberiségnek. És elismeréssel adóztak annak az idealistának, aki nem törődve a veszéllyel, az emberek kishitűségével, megvalósította nagy álmát, Phillip kapitány szerényen visszavonult, amikor tervét végrehajtott, sírját is csak véletlenül találták meg évtizedek múlva, de alakja ma már az angol történelem legnagyobbjai között szerepel. Ebben, az annyi kicsiség és kicsinyesség között hánykódó korszakban érdemes néhány percre megállani az ausztráliai jubileum mellett is, hogy el ne feledkezzünk: van igazi, önzetlen, emberi nagyság is...

ÉNEK A SZENVEDÉSEK MÉLYPONTJÁRÓL

írta: MÉCS LÁSZLÓ

Versenyben rokkant nap-paripák előtt
csuszamlós jégen győztek az éj-lovak,
Holtpontra ér mindég az élet,
hogya kifúlnak a fényes álmok.

Titán-korongú jég-köszörűn szelek
dühét élesre fente megint a kín,
metsző pengével vág az orkán
s elszeli minden örömmek torkát.

A sok baj már oly szentelenül merész,
mint téli hollók: udvarodon komor
csapatban várnak s lesve nézik
benned a hulla-jelölt koncocskáit.

Barátom! új pacsirta kívántatik:
dobd a magasba hősiessen szíved,
hit-szikkrad gyujtsa dalra Isten
és tavaszodni fog újra minden!

Szegény pacsirtád csirke-dívat szerint
csipog mint háziállat az udvaron,
megunta már, hogy két titoknak
tartsad a szűz, de fagyos magasban.

S azúr füttycske-kulcsa csodák ezer
kincstárát nyissa álmodozó szíved
mélyén, mezőkön, a barátság
s a szerelem magos almáin.

Most minden vágya ennyi: néhány sovány
zabszemmel tömni szürke rög-életét,
mit elhullatnak vályujuknál
a kihívó szamarak s a marhák.

Butorozott szoba kiadó!

Még csak egy-két nap és itt van Február elseje, a házbérnegyed. A lakásfronton mindig fontos volt ez a nap, bár a tapasztalat szerint sokkal kevesebben költöztek, mint május vagy agasztus elsején. Most is inkább butorozott szobákban és kislakásokban van kereslet s a kínálat is ezen a vonalon a legélénkebb. Az árak azonban egyáltalában nem csökkentek, sőt... csak az igények fokozódtak le s a szerényesznű polgár, aki nem lakhatik komfortos saját házában, ma már álmodni sem igen mer „központi fekvésű”, kényelmes és szép, nagy lakásról, amelyben a szalón, az ebédlő, a hálószoba mellett még egy kis télikertszerű hall is volna, no meg a gyerekszoba és esetleg külön férfiszoba, dohányzószoba, könyvtárnak és dolgozószobának...

Ó, Istenem, mindez ma elérhetetlen álom a leépítések örvényei között s a csökkentett fizetések apályain vergődő polgári osztály számára. Ma még mindig a szobakonyhás és kétszobás lakásokat keresik, azok is, akiknek egykor ötszobás kényelemben lehetett részük. Az emberek általában azt hiszik, hogy ezt az egész lakásnyomorúságot, ami szinte világszerte rászakadt a városi polgárságra, a világháború után elkövetkező idők érlelték ki.

Nem. Lakáskérdés, lakáskrisis mindig volt, mióta nagyvárosok léteznek. A lakáskérdést már a régi rómaiak is ismerték, de fokozatosan növekedett az ipar, majd a gyárpar fejlesztésével, amint ma is elsősorban a szegény ember érzi leginkább, úgy a multban is a munkásosztály, a dolgozó rétegek réme volt s az új házak építése nem mindenütt csökkentette a lakáskérdés nehézségeit.

Valamikor régen a nagyvárosok központjaiban zsúfolódtak össze a lakók, de aztán a városok terjeszkedésével, az úgynevezett gyárvárosok, ipari centrumok épülésével a belvárosok népszerűsége az új városrészek javára csökkent. Így például Londonban 1851-ben 14.580 ember lakott a Cityben, míg 1881-ben csak 6493, Budapesten pedig a belvárosban 1880-tól 1910-ig 28.906-ról 25.268-ra csökkent a lakók száma, mert az új városrészek, amelyek az egyes munkahelyekhez közelebb estek, magukhoz vonzották a lakosság jelentékeny rétegét.

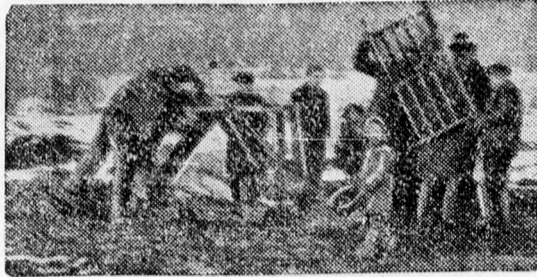
A világháború előtt a telekspekulációk, a telekjáradékok s ezek folytán a magas házbérek teremtettek egészségtelen lakásvizonyokat, amelyek megjavításának módjait először 1840-ben az angolok kezdték keresni, majd a franciák, a belgák és a németek. A talált módok között vannak a munkáslakások, amelyek az u. n. kertvárosokban épültek. Ezekhez hasonló telepek minden nagyobb városban épültek s Erdélyben igen szép, székely stílusú házakat lehet ezeken a telepeken látni.

A háború után a lakáskérdés még égetőbb probléma lett világszerte. A frontokról visszahúzódó, leszerelt katonaság elhelyezése egymaga is gondot adott a lakásügyekkel foglalkozó hatóságoknak, s a gondot a vidékről a városokba törekvő nép elhelyezése még csak növelte. A háború alatt sehol sem építkeztek kellőképp, s bár a konjunktúra idején megindultak az építkezések, a lakásdrágaság növekedésével a lakáskrisis nem csökkent.

Csak a huszas évek végén kezdett a kislakások építése erősebb lendületet venni, nálunk is egész polgári telepek épültek ki, formás, csinos magánházakkal; majd a harmincas évek elején a régebbi házak modernizálásával kezdett egészségesebb levegő beszűrődni a lakásokba. A lakáskérdést azonban csak a fokozódó építkezésekkel lehetne rendezni, bár a felhőkarcolóiról híres Amerikában épp úgy ismerik a kiadó lakásokat; a butorozott szobák többé-kevésbé nomád életre kárhoztatott lakóit, — mint a lakásdrágaságot és így természetesen mind azt a keservet, amit az u. n. lakáskérdés jelent, nemcsak az új világban, de Európában is.

Ami speciálisan az erdélyieket illeti, itt a

lakberek aránytalan egyenlensége tapasztalható. Pld. Kolozsvár és Brassó lakásai sokkal drágábbak, mint Nagyváradé, vagy Szatmáré. Általában egy kétszobás lakásért 24—26 ezer lei évi bért kérnek, de külterületeken, telepeken, vagy nem modern házakban 14—16 ezer leiert is lehet kétszobás lakást kapni... ha lehet. A helyzet u. i. az, hogy a legtöbb igénylő kétszobás lakást keres és ezekből sehol sincs annyi, amennyi kellene. A butorozott szobákat is erő-

Költözés a periferiákon

sen keresik. Ezeknek az ára 300—2000 lei között mozog s a komfort, a berendezés, esetleg az elátás szabják meg az összegek nagyságát.

Sajnos, a külvárosokban még mindig, mindenütt sok a nyomortanya s ezeket a kalibákat a fokozott építkezés sem tudja eltüntetni, mert amíg nyomor van, — a nyomortanyák is megmaradnak.

Természetesen az lenne az ideális helyzet,

Nyomortanya.

ha a házbérnegyed sehol, senkinek se okozna gondot és ha valaki költözik: csak öröm és boldogság kísérné a butorszállító munkásokat, akik vigan rikkantanák:

— Hó-rukk!

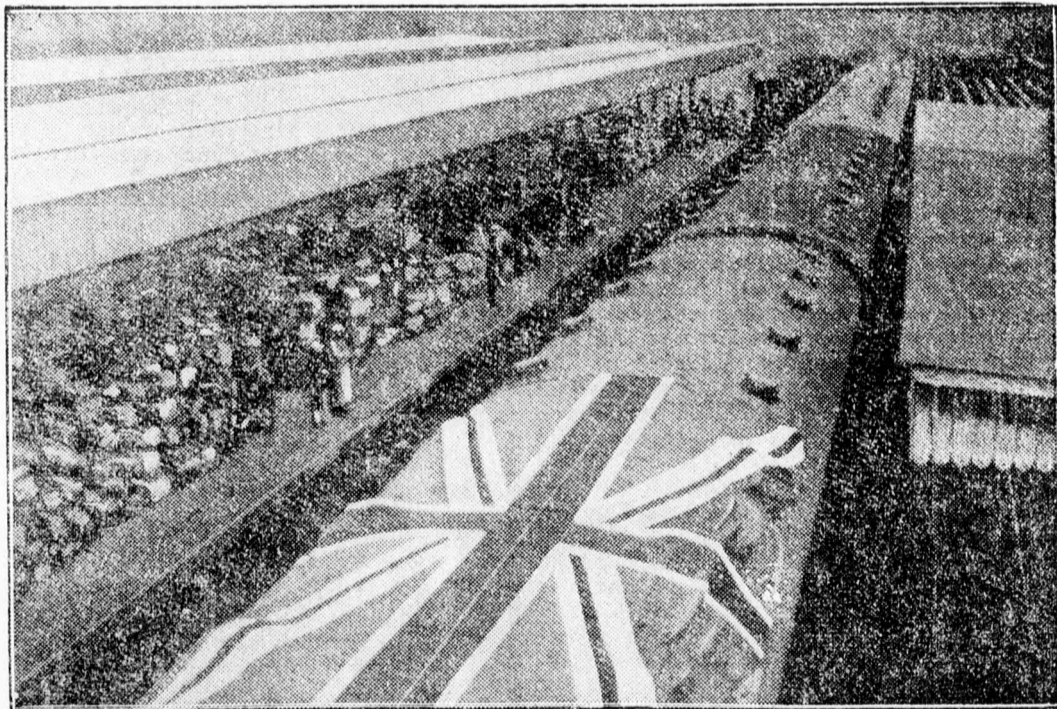
De ez a boldog idő, azt hiszem, soha, sehol se fog bekövetkezni. (H. Ő.)

„Tisztogat” a szovjet- a földművesek között

A bolsevista tisztogatási akció nemcsak a városokra, az állami hivatalokra és a gyárakra terjed ki, hanem kiterjed a szovjet mezőgazdasági üzemekre is, úgyhogy az úgynevezett „nyilvános perek” a földművelés szabotáloji ellen Oroszország vidékein is napirenden vannak. Ukrajnában, főleg Dnepropetrovsk, Kiev és Donez vidékén tartották a hasonló perek egész sorát és azok, mint az köztudomású, számos itélettel végződtek. Az elítéltek között tisztviselők éppen úgy voltak, mint cséplőgép- és traktorkezelők; a kollektív termelő táborok vezetői, körletű párttitkárok, körletű végrehajtóbizottságok elnökei. Az egyik esetben azzal vádolják a vezetőket, hogy a kollektív szisztéma hitelét akarták rontani, más esetben azzal, hogy a kollektív gazdaságok törvénytelen adókat és levonásokat szedtek be a munkásoktól. Charkov környékén szintén nagy tevékenységet fejtett ki a perek szerint az ellenforradalmi irányzat. Parasztokat vádolnak szabotázzsal és a mezőgazdasági gépek megrongálásával, hogy ez volna az oka, hogy ezekben a körletekben az idej aratás és betakarítás siralmas eredményeket mutatott fel.

A sajtó állandó figyelemmel kíséri ezeket a pereket, vezércikkeket ír, melyek szerint a

nacionalisták, a trockisták, a Bucharin-követők most már a mezőgazdaságot szemelték ki, hogy azon keresztül folytassák „romboló tevékenységüket”. Követelik a lapok, hogy a vezető pozíciókba a fiatal és politikailag jól megdolgozott generáció soraiból jelöljenek ki embereket s arra az ellenvetésre, hogy ezekenél gyakran hiányzik a szükséges szaktudás, azt írják, hogy elsősorban nem is az a fontos, hanem az, hogy politikailag megbízható legyen. Ezeknek a sajtó által is behatóan kommentált nyilvános pereknek egyik fő célja, hogy hümbakokat állítson a kollektív gazdaság teljes csödjének magyarázatául és főként az idej rossz termés elfogadható indoklásául. Van azonban a perek mögött egy másik, nem kevésbé fontos politikai cél is, amit mutat az is, hogy a vadlőttak állítótág mindig valamilyen, az állammal szemben ellenséges politikai csoporthoz tartoznak. Végkép megpróbálják kiirtani az összes valamennyire is felelős és vezető pozíciókból azokat, akiknek esetleg különvéleményük lehet a stálini irányvonallakkal szemben. Mindezeket fiatal s ha a gyakorlati munkában talán tapasztalatlan, de a bolsevista párt által minden esetben alaposan megdolgozott és megbízható elemekkel kell helyettesíteni.

Kínában a nemzetközi vonatok tetejére odafestik az angol lobogót, hogy ezzel védekezzenek repülőátadások ellen.

EURÓPAI ARCÉLEK

Winston Churchill

Irta: Csiszár Béla

Londonban egyre erősebben tartja magát a hír, hogy az angol kormány új légügyi miniszterévé rövidesen Winston Churchillt nevezik ki. Az angol politikának ez a fiatalos veteránja, annyi bajvívás hőse, remek szónoka és tehetséges államférfia újból kilép a skartból, ahová 10 évvel ezelőtt tették, mikor lemondatták miniszteri tárcájáról? Churchill ezalatt az idő alatt sem hagyta magát. Remek felszólalásai az alsóházban, ríposztjai a képviselőkkel és a miniszterekkel, új és új gondolatokat adó beszédei az olasz-angol feszültség idejében, majd legutóbb — a német veszélyről és a távolkeleti dolgokról és összefüggésekről — egész Európában ismertté tették nevét. Nemkülönbön ragyogóan szellemes és okos cikkei, amelyek a különböző hírügynökségek révén az európai és az amerikai sajtóba rendre eljutottak és egészen új megvilágításba helyezték az eseményeket. Ugyálszik, az angol kormány nem nélkülözheti Churchillt, mert kétségtelen, hogy Őfelsége kabinetjének van szüksége őrá és nem fordítva. Még élénk emlékeztében van azoknak, akik átéltek a háborúelőtti néhány évet felnőt-ként, micsoda zseniális és lázas munkával alakította újjá és modernizálta ez a rendkívül érdekes ember az angol hajóhadat a világháború közvételei küszöbén. Most a légitrajnak van szüksége fűrge és fáradságot nem ismerő munkájára.

Churchill ifjúsága: valóságos regény, csupa kaland és színes romantika. Ez az ember angolba oltott condottieri, csupa tűz és olthatatlan tettvágy, nyugtalan kalandkeresés volt egész életében. Az iskolában nem tanult és a tanító alig bír vele. Brightonban, majd Harrowban jár kollégiumba aztán a sandhursti kadétskólába kerül, ahol sikertelenül igyekeznek kiverni belőle a kalandvágyat és a ferraradalmi szellemet. Mint az aldershoti huszárezred hadnagya hamarosan megújja a kisvárosi milliót és —

Kubába rándul, ahol éppen forradalom dúlt. Mesteri tudósításokat küld innen a hazai lapoknak, részt vesz a harcokban a spanyolok oldalán. Aztán Indiába megy ezredével, itt tölt néhány felejthetetlen hónapot. Innen Szudánba megy, ahol Kitchener harcaiban vesz részt, — kitűnő cikkei leplezetenül feltárnak sok takarogatott esetet. Küzd a búrok ellen, fogságba kerül — aztán hazamegy és bücsút mond a katonapályának. Politikai pályára lép, programja ebben az időben: az elnyomott emberek sorsán akar segíteni, s mikor megválasztják képviselőnek, az alsóházban a búrok és az indiaiak mellett emelt szót. Temperamentumos egyénisége nem tudja megkerülni a problémákat, hanem huszárosan nekik vág: csoda-e, ha a kormányparton idegenkedéssel nézik ezt a huszáros fenegyereket, ezt a lángoló hevű reformátort és szívesen belenyugszanak, mikor átmegey a liberális pártba.

Politikai karrierje voltaképpen ezzel az állással indul meg. A szabadpártot 1905-ben kormányra került. Churchill gyarmatügyi államtitkár lesz. Nagy tervei vannak, beutazza a birodalmat és fontos újításokat léptet életbe. Később a kereskedelemi, majd a belügyi tárcát bízzák rá. Tettvágyó egyénisége azonban csak akkor elégül ki, mikor 1911-ben tengerészeti ügyi miniszterre nevezik ki. Mint az admirális első lordja, hatalmas munkatempóval lát hozzá feladatai megoldásához a flotta felújításához, a haderő megszervezéséhez...

Mikor kitör a világháború, az angol hajóhad harcoképes, félelmetes rajként indulhat a küzdelembe. 1915-ben a Dardanelleknél szenvedett angol kudarc neki is nyakát szegi. Churchill távozik a miniszteri székből. Keserű lélekkel, lázongó szívvel hagyja ott tevékenysége színterét és — hová is mehetett volna? — a harctérre ment egyenesen. 1917-ben ismét tárcát bíznak rá, a hadfelszerelés gondjait veszi vállaira. Lloyd George kedvelt embere és ba-

rátja, természetes, hogy míg a welsi ügyvédből lett államférfi hatalmon van, Churchill továbbra is a kabinetben kell hogy maradjon. A huszas évek elejéig a hadügyi, majd a légügyi tárcát vezeti, majd a gyarmatok ügyeit intézi.

Az 1922-i választáson nagy meglepetésre megbukik. Churchill a bukás nem érinti fájdalmasan, de párhívait mélységesen meghök-kenti a vereség. Már nem a régi ember, tapasztalatai konzervatívabb irányba terelik, aggodalommal látja az angol tömegek radikalizálódását, szélsőséges irányait, a szovjet térhódítását, — ezért a vereség, amit különben maga nem is bán, mert egyelőre megundorodott a politikától és pihenni vágyik. Vidéki kis udvarházában emlékiratainak ül neki, lángoló cikkeket ír és időnként festeket... De ha azt látja, hogy kimenekült a politika bűvköréből, mélységesen csalódott. Egyénisége nem engedí meg a pihenést, lázas tettvágya, condottieri-alkata további harcokra űzi. Alig másfél év múlva újból ott látjuk az alsóházban, egyelőre csak a karzaton, majd nemsokára ismét az ülésteremben, ahová konzervatívpartí képviselőként vonul be.

Baldwin második kormányában a pénzügyminiszteri tárcával bízza meg. Ez a megbízás a megállapodott, lehiggadt és bölcs szemléletre képes államférfinak szól, aki már levelközte temperamentuma lázas kitöréseit, olthatatlan tettvágya modorosságait és főleg anti-kormányférfi öszlőneit. Mint pénzügyminiszter is, megfelel az általános várakozásnak. Chamberlain és Snowden kitűnő elődjének bizonyul. Rendbehozza az állam pénzügyeit, sok okos és szükséges javaslatot hoz tető alá, a fontot visszahelyezi a békebeli aranyalapjára, vámtörvényt dolgoz ki, szűkössé a főleg szakembernek bizonyul. — Churchill, — aki egyáltalán nem annak indul, és nem is hitte, hogy valaha is képes lesz egy pénzügyminiszteriumot vezetni.

MacDonald kormányra kerülésével Churchill is lezorult az ellenzék soraiba. Páratlan szónoklatai élményt jelentettek az alsóházban, az ellenzéki Churchill megnőtt és rendkívül népszerű lett. Ma 63 esztendő, kisse megkopaszodott, de még ma sem fogatlan orozslán, hanem ereje teljében és szelleme friss üdőségében lévő politikus, akire még bizonyosan nagy szerep és nehéz feladatok várnak az angol politikában vagy az angol nemzetvédelemben.

„Reaktiválását” hír szerint nagy rokon-szenyvel fogadná Anglia.

Igy kell annak lenni...

Irta: Dávid János

Pallai Tamás kihörpintette a művészkávéház jónak éppen nem mondható feketéjét, ragyujtott és a reá annyira jellemző vitatkozó pozba helyezkedett:

— Tudod, beszélhetek akármit, én megmaradok az elvonnél: csak olyan nő lehet a feleségem, aki életársam is mindenben! Kezdve a regényalakok lélektanij boncolásától a szindarab-tras fortélyáig mindenben...

Ardai megpróbálkozott minden gúny nélkül felelni:

— Szóval nálad csak tehetevea ironög remélhetek!

Pallai felhorkant:

— Hiába gúnyolódsz, ez nekem, ha úgy betűk, házassági fixaideám. Van, aki csak a szököt, vagy a barnát, én meg csak velem együtt önálló nő, vezek el. Nekem harmónia kell!

Ardai, mielőtt felelt volna, körülményesen ragyujtott a szokott fekete utáni szivarra:

— Hát nézd, mondok én neked valamit.

Pallai idegesen legyintett:

— Nagyon jól tudod, hogy hiába!

De Ardai békítően vállára tette kezét.

— Várj csak! Sem meggyőzni, sem oktatni nem akarlak. Egyszerűen csak elmondok valamit, ami talán érdekel.

Te most huszonnyolc éves vagy. Nevedet kezdik ismerni, könyveid fogynak szindarabjaid szaporodnak. Az az ember vagy, akire a közvélemény azt mondja: fiatalon futott be. És Te most kezdél azon gondolkodni, hogy mégse élet ez így egyedül. Mint én akkor — most nusz éve — mikor annyi időm voltam, mint Te és kezdtek megismerni a nevedet, mint most a tiedet. Nem tagadom, hiszen nevétséges is lenna, hogy sok ügynevezett esetem volt. De ha bele gondoltam, hogy azok közül valamelyikkel leljem az életemet, fáztam még a gondolattól is. Habár a kört, mint Te, én is alaposan megszükittem. Nekem ter-

mészetesen az volt a fontos, hogy szerepe a zenét. Sőt mi több, értsen hozzá. Hazudnék, ha azt mondanám, hogy erkölcsi értékekre, etikai követelményekre nem voltam tekintettel. Hiszen... de miért vágjak elébe a dolgoknak. Mit mondjak, nagyon nehezen ment. Mindig fordított volt az összehatás. Voltak, akik nagyon tetszettek, de amint belemelegedtem vagy akár csak beleam gyosodtunk valami zenei témába, olyanokat mondtak, hogy no!... Akadtak persze, akik megfelelt az előírásnak, de viszont czeknél meg a „külöcsinről” jobb volt nem is beszélni.

Kezdtém elkezeredelni s ebben az időben sokat dicsőítettem a boldog aglegénység örömeit. Elhatároztam, hogy ha nem találom, megzenélek is az igazit, inkább sohase nőstőlök meg... Egy este, valami egyesületben, ahol a legújabb darabomból játszottam el néhány részletet, megismerkedtem egy lánnyal. Mondhatom neked, hogy az első félórán, párcet mégse merem mondani, beleszerettem, mégpedig végérvényesen. Persze az első az volt, hogy — amint szoktam — elmondtam neki elveimet a házasságról. Először kinevetett:

— Hát igazán sajnálom magamat. Akkor én nem nagyon remélhetek.

Meghökentem:

— Hogy érti?

De ő csak nevetett.

Egyszer megpróbáltam kiszéni belőle, hogy mit akart kifejezni: azzal a mondattal, amit még ismeretességünk elején mondott. Ilonka alkonyodott, de nem mondta meg. Ha jól emlékszem, valami viccel ütötte el a dolgot. Nem is firtattam, mert olyannyira nem volt fontos... Ilonka egyszer csak egy hangjegyzetet adott át, teleírva az utolsó sorig. Azt mondta, a saját kompozíciója. Mint egy örült rohanó haza a zongorához. Barátom, gyönyörű volt. Mélységesen szerettem, de úgy éreztem, hogy drágább már nem is lehetne. Hamarosan megtartottuk az eljegyzést. Pár hét volt már az esküvőnkig, mikor beszélgetés közben Ilonka nagyon komolyan odasugta, hogy mondani akar valamit. Gyanutlanul mentem be az úriszobába. Félve kezdte el:

— Nézze Pista! Én valamit... nekem valamit meg kell mondanom. Mindig akartam, de

sohase voltam elég erős. Tudom, hogy meg fog vetni és hogy a mi boldogságunknak is vége, de mégis kell! Tudja... az volt az igaz, amit először mondtam, a többi csak hazugság volt. Mert én csakugyan nem értek a zenéhez. És...

Ezzel odafutott a könyvszekrényhez: — Keserves tanulással készültem éjjelente, hogy beszélhessék magával arról, ami érdekli, mert tudtam, hogy szeret... és én is szerettem. Itt vannak a könyvek.

Ezzel odadobott az asztalra egy tucat zeneelméletet és zeneesztétikát. Én meg csak fátogtam, mint a szárazra került hal. Még csak álomban sem mertem volna erre gondolni. De Ilonka nem is várta, hogy feleljek. Sírásba fulladt a hangja, ahogy még egy kottát is odatett a könyvekhez:

— És itt van, amiből kimásoltam, amit magának odaadtam, mint saját szerzeményemet...

Az utolsó szavakat már alig értem. Kitört belőle a zokogás. De elhíheted, velem is forgott a világ...

Nagyot szívott a szivarból, csendesen elmosolyodott, ahogy folytatta:

— Hát látod barátom, ilyen az élet. De hát talán jobb is így.

Hirtelen az egyik pincér lépett az asztalhoz és sugott valamit Ardainak, mire ő sajnálkozva állt fel:

— Ne haragudj, öregem, de mennem kell. Feleségem telefonált, hogy vendégek jöttek. De hiszen, amit akartam, el is mondtam már.

Míg fizetett, Pallai tőprengve szívta a cigarettáját. Nem tudta megállni, hogy ne fűzzön valamit az elbeszéléshez:

— Veszíteni ügyse vesztettél, hiszen kevesen élnek olyan boldogan, mint Te a feleségeddel... Hanem azt még megmondhatnád, hogy mi lett a bájos kis csalóval?

Ardai éppen a kezét nyújtotta, hogy búcsúzzon. Most elnevette magát:

— Hja, igaz! Azt meg el is felejtettem a nagy sietségben. Hanem köztünk maradjon! Te is ismered: a feleségem...

Pallai elgondolkozva gyujtott rá egy új cigarettára. Elgondolkozott, mert hát: mégis furcsa az élet!

A transzszibériai expresszen

A Schweizerische Rundschau-ból vesszük az alábbi érdekes közleményt, amely Camenzind M. József híres svájci naplójának egyik részlete alapján vet fényt a mai oroszországi viszonyokra.

A transzszibériai expressz elsőosztályú kocsijában egy fiatal orosz házaspár is utazik. Jól vannak öltözve, a legjobban öltözött oroszok, akik megérkezésem óta szemem elé kerültek. Nyilván a Szovjet dédelgetett gyermekei közé tartozhatnak, ha ilyen szép ruhákat és elsőosztályú vasúti fülkét engedhetnek meg maguknak. P. úr segítségével, aki remekül beszélt oroszul, társalgok velük a folyosón.

Az asszonyka az európai viszonyok felől érdeklődik. Kijelenti, hogy rémséges lehet mifelénk a helyzet; minap olvasta az újságban, hogy Németországban száz munkás veszett éhen. Büszkeséggel fűzi hozzá: „Nálunk, Oroszországban, mégis csak másként van. En például két hónapon át beteg voltam. Ingyen ápoltak és bérem 60%-át folyamatosan kifizették. Ilyesmire nincs példa egész Európában, sőt Amerikában sem. Ez a mi országunk vívmánya!”

Egy lengyel útítársunk, jóvialis, helyes úr, aki szintén Kelet-Ázsia felé tart, megkérdi, hogy vajjon minden orosz élvez-e ezeket az előnyöket. Az asszonyka szinte ellenségesen pillant rá. Férje válaszol, hogy ezek az előnyök természetesen, mint ahogy jogos és méltányos is, csak a szervezett munkásokat illetik meg.

„De bizonyára önöknek is kell járulékot fizetniük, vagy nem?” — kíváncsiskodik a lengyel.

„Azé igen, de éppen azért gondoskodik rólkunk az állam, ha betegek vagyunk!”

„Minden betegről gondoskodik az állam?” — makacsodik tovább a lengyel.

„Igen!... Mindazokról, akik szervezték!” „Ilyesmi csak nálunk van, Oroszországban” — teszi hozzá a fiatal asszony.

„Ó, ilyet mi már több mint ötven éve ismerünk, — szól közbe P. úr, — csak nálunk ezt betegpénztárnak nevezik. A pénztár minden tagja ugyanazokat az előnyöket igényelheti. Már most az önök állama ebben a vonatkozásban egy nagy betegpénztár, ám azzal a különbséggel, hogy önöknél bizonyára csak azokat veszik fel a szervezetbe, akik kedvesek az államnak, míg nálunk minden népréteg és osztály szabadon beléphet.”

A beszélgetés nagyon csipős az oroszoknak. Más tárgyra térnek át.

P. úr előveszi zsebéből a szovjetköztársaságok új alkotmánytervezetét. Néhány utópia mellett, amelyek az egérfogóban elhelyezett szalonóra emlékeztetnek, a 118—128. cikkek az állampolgárok alapjogait és alapkötelességeit sorolják fel; közülük sok elien egy keresztény állam sem emelhetne kifogást. Még a vallás számára is, legalább papíron, nyitva hagynak egy szűk ajtócskát. A 124. cikkely ugyanis így hangzik: „Az állampolgárok lelkiismereti szabadságának biztosítása céljából a Szovjetunióban az egyház az államtól és az iskola az egyháztól el van választva. A vallásos kultusz gyakorlásának szabadsága és a vallásellenes propaganda szabadsága elismertetik minden állampolgár számára.”

P. úr lapozgat az új alkotmányban s egyszerre csak megszólal: „Itt olvasom, hogy mindenki bankba helyezheti azt a pénzt, amit keresetéből megtakarít s hogy ez a pénz és a kamat tulajdonába tartozik. Az alkotmány szerint az így felgyülemlett pénzből az illető házat építhet, vagy kis vállalatot nyithat, műhelyt, üzletet, feltéve, hogy nincs szüksége hozzá idegen munkaerőre. A megtakarított pénzt és a megtakarításból jogosan szerzett vagyont mindenki örökbe hagyhatja gyermekeire. Igaz ez, vagy nem igaz?”

„Igen, ez így van! — erősíti meg az orosz.

— Még nyolc százalékos kamatot is fizet a bank.”

„Helyes! — avatkozik közbe megint a lengyel. — Tegyük fel tehát, hogy én orosz mérnök vagyok. 1500 rubel havi fizetést kapok, de abból csak 500 rubelt élek fel. Havonként így 1000 rubert helyezhetek el a bankban kamatoztatás céljából. Később tehát mint kapitalista élhetek!”

„Micsoda, kapitalista?” — fortyan fel az asszonyka a szó hallatára.

„Igen, misem logikusabb ennél. Ha önök, oroszok, megint félretehették a pénzt és kamatot kapnak utána a banktól, ez a kapitalizmus kezdete. Állítom tehát, hogy öt év múlva Oroszországban megint lesznek kapitalisták és megint lesz burzsoázia. Hajlandók fogadni?”

„Uram, ön nem érti ezt a dolgot. Oroszországban nincsenek kapitalisták s nem is lesznek többé” — jelenti ki az orosz.

„Szóval akkor elveszik önöktől a megtakarított pénzt?”

„Ne beszéljen ostobaságot! A Szovjet venné el munkásaitól a megtakarított keresetét?! Hiszen mi azt a pénzt munkával szerezzük! — kiáltja az orosz. Szemében harag izzik.

A lengyel szarkasztikus lesz: „Azt hiszi talán, hogy a forradalom előtt a burzsoa lopta a pénzt?”

„Mi megtartjuk a pénzt s mégsem lesz többé burzsoázia Oroszországban.”

„Meg fogjuk látni! — mondja a lengyel. — Én meg vagyok győződve arról, hogy öt év múlva megint sok lesz a kapitalista Oroszországban. Öt év múlva megint szidalmazhatják a burzsoáziát!”

„Ki van zárva, ki van zárva!” — hajtogatja az asszony és a férfi.

Az ifjú pár rosszkedvű Visszahúzódik az elsőosztályú fülkébe.

Fél óra múlik el. A vonat állomásra érkezik. Tíz perc várakozás. Kint asszonyok, lányok és gyermekek ácsorognak. Fekete szedret, főtt burgonyát, uborkát és paradicsomot árulnak. Mocskos üvegekben tejet is kínálnak, egyiknél feltűnik egy barnára sült csirke és több darab főtt tojás.

Mi, európaiak, fel-alá sétálunk a pályaudvaron. Igyekszünk mozogni a hosszú út után. Egyszerre csak egy embercsoport vonja magára figyelmünket. Nagyon hangosak ott. Odamegyünk a csoporthoz. Ejnye, a mi orosz párocskánk áll egy leány előtt, aki három almát kínál nekik megvételre. A fiatal asszony nyilván szeméttel vetett az almákra. A leány két rubelt követel.

„Nagyon drága! — tiltakozik a férj. — Az utolsó állomáson sokkal olcsóbban árulták.”

A leány felfújja magát, mint a vadmacska. Teli torokból kezd szitkozódni. Én az egészről nem értek egy szót sem. A lengyelnek az egész arca nevet. A legnagyobb élvezettel fordítja le a leány szidalmait:

„Mit, ti burzsoák! Ti fősvény kapitalisták! Nagyszerűen lustálkodtok a szép kocsiban, pompás ruhákat viseltek s nekem, a szegény lánynak, még két rubelt sem akartok fizetni ezekért a szép almákért? Pfuj, vigyen el az ördög benneteket! Agyon kellene löni az ilyen fősvény burzsoákat!”

A leány megvetően köp ki.

Az orosz a füléig vörös. Egészen lángba borul, amikor észreveszi, hogy mellette állunk s a lengyel alig tudja visszatartani a kacagást.

Jelet adnak az indulásra. Felszállunk. A lengyel megelégedetten kuncog: „Imént jövendöltem meg, hogy öt év múlva az oroszok megint szidni fogják a kapitalistákat és a burzsoákat, s lám, alig múlik el egy fél óra, máris beteljesedett a jóslat.”

Ötvenéves tanárnői jubileum Nagyváradon

„Akik az igazságra oktatnak sokakat, tündökölni fognak, mint csillagok, örökkön örökké.”

Dániel könyve 12. 3.

Ebben a szívet-lelket rongáló világban olyannak tűnik fel a régebben „Rét”-nek nevezett városrészen a nagy Nogáll püspök után elnevezett utcában hosszan elnyúló emeletes épület, mintha a lelki élet vára és őrzője lenne a városrész kicsi, szegényes utcái között.

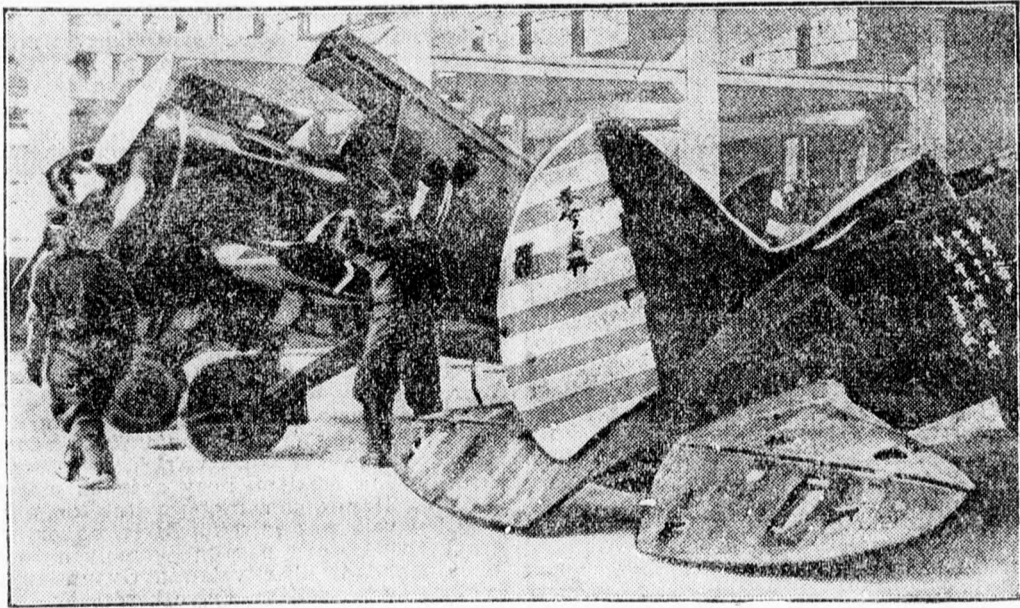
Itt tanítanak az Irgalmas Nővérek. Nevelik a városrésznél nagyon szegény és módosabb leánykát.

Aki ide belép, észreveheti az iskolatermek felől áramló lelkes munka ütemét, érezheti Nogáll sírja felől a kápolna román stílusú portáléja felől „a bizó, termékeny ima szárnyushágását” s megnyugszik tőle a leánygyermekek jövőjéért aggódó lelke.

Aldott lelkek, akik itt az általános művelődésért, a társadalom erkölcsi és anyagi haladásáért küzdenek; akik a tanítás mellett a szeretet műveit is építik. Ezek egy kiválója, Edigna festvér, mai napon érte el fogadalomtételének 50-ik évfordulóját.

Edigna nővér bizonyára magabavonultan akarta ünnepelni ezt az „arany” évfordulót, de az ő sok-sok hálás volt tanítványa őt a régi „Rét”-en már hetek óta tanácskozik: hogy nyilvánítsa előtte hálás szeretetét. Valami szép meglepetést akartak. Nehéz volt kitalálni. Egy szerzetesnőnek kincs, anyagi ajándék nem sokat jelent. Hát hoznak ma neki szellemi kincseket. Kértek egy ünnepi misét a Nogáll sírja felett közös szentáldozással d. e. 10 órakor. Délben 50 szegénynek főznek ünnepi ebédet. Délután 4 órakor egy ünnepi műsoros délutánnal üdvözlők szeretett tanárukat.

Sz. K.

Nankingban lelőttek egy szovjetorosz repülőgépet, amelynek romjai között a pilóta szörnyethalt.

Beteglátogatás

Ieta Dallas Sándor

Furcsa dolog ez, de őszinte és igaz; ebben a kis tárcában elmondom az én különös látogatásomat a tüdőszanatóriumban. Csak azért mondom el, hogy: milyen különös az ember.

Nos, a minap meglátogattam egy ismerőcömet, aki tüdőbajos.

A szanatórium, ahol fekszik, fent van a hegyen, a napsütés és a kék ég tisztaságában, szinte mintha valami csillagon állana vagy maga is valami csillag lenne. Idelelt a városban felhős, ködös idő volt, nyájkás, nyirkos köveken vittük magunkat előre s a korán beállt siralmas őszben olyan volt a város, mint valami dokk, ahol az átázott házak a hajók.

Ilyen volt a város, fent meg, mert a felhők nagyon alacsonyan jártak, sütött a nap és langyos, szép színek ömlöttek el mindenben. Idelelt látkak a realitások, odafent a mesék. A szanatórium homlokzata úgy ragyogott a fényben, mint valami királyi kastély, hogy csaknem elröppent a fényben. Valósággal olyan voltam a ház fényes profíljá mellett, mint valami ragyogó, fehér márványcsarnok falánál egy odátámasztott vasbot.

Hozzá tartozik: a történethez, hogy míg jöttem fel, fáradt voltam, mint ahogy csaknem mindig fáradt vagyok, mert sok robotba kerül az élet s az egészet kicsit inom is. Unom. Mind gyakrabban olyan, mint a verki, amely folytonosan ugyanazt a dallamot játsza. Nehéz frissen maradni és nehéz derűsnek. Ez az egész feljövetelem is, hogy egészen őszinte vagyok, jóformán csak kötelesség volt. Legszívesebben olvastam volna egy könyvet vagy át-aludtam volna a délutánt, mert vasárnap volt. De hát mégis feljöttem. Az úton szórakozottan nézegettem s így láttam, hogy rácsosablakú rendőrségi tolonckocsin visznek valakiket. No jó, nyilván rabok s a gyűjtőfogházba viszik őket. Aztán a villamosban fel kellett állnom egy öreg embernek s nem szívesen tettem, mert jó volt ülni. De hát belémnevették, hogy udvarias legyek az öregekkel. Később megnéztem egy barnaszemű, melegarcú nő. Legyintetem magamban s kinéztem az ablakon. Mi történt még? Adtam egy koldusnak. Láttam néhány utalatos jampecarcot. Monoklit. Püpost. Sántát. Szépet, rüpat. Moziportást, vasutast, sofört, katonát, hivatalnokot, kereskedőt, politikust, mesterembert, kávést, villamoskalauzt, már akiket lehet itt látni az utcán menet. Hát nem tiszta unalom ez? Nem verkliszó? Hétfő, kedd, szerda, csütörtök... A mindennapok. Az ember lerázná magáról. Eh!

Igy értem fel a ragyogásba a betegek hogy el ne kopják benne a csoda.

— Milyen szép itt! — gondoltam. — Ilyen helyen kellene élni az embernek, szép békében, egy el ne kopják benne a csoda.

Ezt gondoltam s határozottan irigyeltem azokat a betegeket, akik itt élnek ezeken a csöndes, őrző szanatóriumi falakon belül, elgondolkodnak, elbóbiskolnak, elbeszélgetnek, a robot a lábuk alatt odalent és ők idefent szabad és külön világ. Csak úgy jutott eszembe, mint valami távoli méhümmögés, hogy meg is lehet halni ezek mögött a csöndes és őrző falak mögött s hogy itt élnek azok a szörnyű műszavak, mint kaverna, pneumotax, torakoplasztika... De hát mondom, mindez csak olyan volt, mint a légyümmögés.

Vittem egy csokor virágot is s végig gondoltam egy csomó adomát, amit majd elmondok, hisz illő, hogy vidámakat mondjon a beteglátogató és sorra vettem a híreket, a pletykákat, amiket hoztam magammal és gondoltam, csinálók az ismerősömmel s a társainak néhány mulatságos órát. Majd megnevettem őket.

Bementem és telve voltam jószándékkal — Jónapot — mondtam széles gesztussal. — Jónapot, uraim. És az ismerősömmel: — Szervusz.

Letettem az éjjeliszekrényére a virágot és egyszerre csak valami különös érzés fogott el. Olyan szögletesnek és felszegnek éreztem magam itt köztük, mint egy mesterlegény. Mint egy idegen ember egy idegen világban. Az ismerősömet, akihez jöttem, egészséges korában mindig egy kicsit fölényesen kezeltem, olyan jóindulatú fölényrel és most itt az ágyak, a hőmérők, a láztáblák, az olajfestékes falak között sehogyan se találtam a fölényemet. Nem lettem a máskor mindig kész biztonságomat.

— Milyen jó színben vagy! — próbáltam a régi módszerrel, de valahogy zavart voltam.

— És milyen künő színben vannak az urak is! — fordultam a többiekhez, de csak nem ment a természetesség, valami hiba volt és néztem körül, mi okozhatja. A falak? A hőmérők? A láztáblák? Az ágyak? Hogy ennyi ember beteg fekszik itt?

Egész különös volt és hogy segítsék magamon, kezdtem beszélni, hogy mi újság idelelt, ahogy kiterveztem volt, kezdtem vigasztalni őket, hogy ami odalent történik, azért ugyan nem nagyon érdemes lekvánkozni, minden úgy van, ahogy volt, marják egymást szépen, mindenki mindenkit becsap, virágzik a protekció, sok a dolog, kevés a pénz, alig futja valami kis örmre, — ilyen sablonokat — aztán, hogy ez is hamisan csengett (nem, most egyáltalán nem éreztem át, amiket mondtam), rátértem a viccekre, a csattanók fel voltak írva a noteszemben, onnét mondtam őket, egyiket a másik után, mondtam talán harmincat is, de valami nem engedett fel bennem, éreztem, hogy az egész látogatás nem sikerült, pedig nevetek a vicceimen, csak én nem voltam meleg és feloldódó belül, en voltam bezárkózott és hideg és — nem furcsa? — mindig jobban és jobban távolodtam az életemmel ezektől az emberektől s lassan, mintha porszem porszemre rakódnék; elkezdtem haragudni rájuk. Nem akartam pedig, jó akartam lenni, de valami vinnyogó, bula harapóság kezdett nőni bennem — ekkorra már uzsonna utánra vált az idő, a betegek szájukba vették a hőmérőiket, lázat mértek — s egyszerre élesen megláttam, hogy az arcuk behorpadt, hogy itt betegszag van, noha nyitva vannak az ablakok, hogy az arcuk csontos és vékony és a járomcsontjukon különös, idegen, ijedelmes hangsúly. Csak néztem őket, összehúzott szemekkel néztem, hidegség támadt bennem s lám, milyen különös, ijesztő és ellenőrizhetetlenül támadó ösztönök élnek az emberben; egyszerre ingerelni kezdett valami, hogy megússem ezeket a fekvő embereket itt, a csontos arcúakat, az éles orrukat, az idegene-

ket, hogy megfájasszam őket, — bitang dolgok ezek, de őszinték, vallomás ez, — s egyszerre mindazokról a dolgokról, amelyeket az előbb még untam és amelyek nem érdekelték, kezdtem mondani, szívből mondani, lelkesen, igazán őszintén, hogy milyen szépek. Hogy milyen vidámak a fiatal emberek odalent, hogy olyan a moziportás, mint egy libiai tábornok, csupa dísz és valami száz kiló, remek filmek mennek a mozikban, aprólékosan elmondtam az összes filmek tartalmát, amelyeket láttam, hogy a kávé ott állt a kávéház ajtajában, cigarettázott és olyan élvezettel fújta a füstöt, mintha mézet fújna, edeset, beszéltem a sofőrökről, a transzparensokról, hogy a héten utaztam és hogy most, mikor feljöttem, a villamosban kedvesen és igazán rámmosolygott egy barnaszemű, melegarcú nő.

Igen. Kilőtt tük voltak a szavaim, bántások, ingerkedések és beszéltem, beszéltem, beszéltem, most már biztosan és fölényrel s a szemek lassan kihültek körülöttem és hidegen néztek rám. Mereven búcsúztak el tőlem s bizonyos, hogy mindegyik meggyűlölt és megutált.

Mikor kimentem és kezdtem az esti félhomályban ballagni lefelé, magam is utáltam magam és nem értettem, mi volt velem, mért bántottam én ezeket a beteg embereket. Mert bántottam.

S akkor egy villanás alatt egyszerűen rájöttem, hogy azért, mert féltem. Féltam tőlük. Idegen voltam, magános és egyedülvaló egészséges közöttük és az egészségem védekezett ellenük. Öten voltak és én egymagam: a tülerőt rohamoztam. Az egészségem védekezett az arcuk hangsúlyja, a ragály, a láthatatlanul lapangó bacillusok ellen, amelyek bennük voltak. Nem az embert bántottam: a betegséget, a mozdulatlanságot, a sápadtságot, a lázt, a keresztlötést, az izzadást, az aggodalmat, ezeket, az élet ellenfeleit. Ezeket előttem voltam pökhendő. Ezeket vágtam. Az ellen küzdöttem az életöztönön, hogy veszendő az ember, elrúduló betegségekben az ember és a törvény ellen, hogy mindenkinek meg kell halnia. Hogy ez legyőzhetetlen, hát: pimasz, eb ura fakól! Élek és utállak!

Ez volt. Egyszerűen csak ez. És mentem lefelé és néztem möhön az utcák embereit: ni, jampec, ni, püpost, ni, moziportás, ni, vasutas, ni, soför, ni, katoná, ni, hivatalnok, ni, kereskedő, ni, politikus, ni, mesterember, ni, kávést, ni, villamoskalauz és ni, nő, nő, szép és meleg és barnaszemű és kékszemű és kacér és szende és mindegy milyen, csak nézzen már és mosolygjon és: de szép! Kedves, fiatal, idegen nő!

— Köszönöm!
Friss volt a világ, éltem, idegben, izomban, vérben, szerettem ezt a vacak, koszos, pimasz, aljas és fárasztó, de élő életet, durván, möhön, de a szabaduló rab vagy az éhes paraszt erejével, széles ajtót tartam odahaza és csiklandozott torokkal nagy hangon mondtam:
— Ilthon vagyok. De furcsa odafent! Adjatok valami jó erős vacsorát nekem.

KARNEVÁL

A kedvünk most csapongó, szertelen.
A gond, a bú elúlvé messze jár:
s a lampionos zengő termeken
áttombol a táncoló Karnevál.

— S, mint a farsang tündére felragyog
egy szöke nő. Színes szerpentinek
szállják körül. Ajkáról friss dalok
buggyannak föl. Szavuk ki érti meg?

Ki érti meg? — Vig kedvünk szökkenő. —
A táncok éje úgyis csak lejár.
Meghalljuk-e miről e szöke nő
dalcí nekünk? — s hallja-e Karnevál?

(H. I.)

Fiatal magyar zeneszerző külföldi sikerei

Halmos László, a Nagyváradról elszármazott győri karnagy feltűnéstkelő művészi pályafutása

Egyre gyakrabban és egyre nagyobb elismerés hangján vannak a budapesti és a külföldi napilapok és szaklapok egy új, alig 28 éves magyar zenei tehetségről. Nevét Kodály mellett emlegetik és nagy jövőt jósolnak a rendkívüli tehetségű, nagy zenekulturájú fiatal szerzőnek.

A külföldiek ez az új felfedezettje, Halmos László városunkból, Nagyváradról származott el.

Halmos László már évek óta nem él Nagyváradon; előbb tanulmányainak folytatása, majd Győrött székesegyházi karnaggyá való kinevezése szolgáltatta el körülményeit. De magyarországi és külföldi sikerei közepette is most pihenni vágyott — mert hiszen foglalkozása, hatalmas munkatejesítménye nem kis idegerőt igényel — s hazajött megpihenni, új erőt gyűjteni a szülői házába, ahonnan elindult művészi pályája, a hírnév felé, hogy újabb elismerést, dicsőséget és megbecsülést szerezhessen nemcsak önmagának, hanem a magyar tehetségnek és művészetnek is. Itteni tartózkodása alkalmából, illenék, ha röviden elmondanánk: Kicsoda ez a Halmos László? Halmos zene iránt való érdeklődése — zenei tehetsége — már gyermekkorában megmutatkozott. Mint kedves epizódot elevenítik fel a fiatal karnagy és komponista gyermekéveiből azt a jelenetet, amikor a neyedik elemista kisfiút a tanító megszólította, mert a kis Laci óra alatt a pad alatt motostkált.

— Mi keresni valód van a pad alatt László? — kérdezte tőle a tanító.

A szőke kis nebulónak fölcillant a szeme és harány hangon kiáltotta:

— Zenét írok, tanító ur, a Petőfi versre írok muzsikát...! Olyan, amilyent még senki sem írt...!

A kibuvó tehetség első „opusza” azóta minden biznnyal el is kalódott az otthoni asztalfiók mélyén, de a Halmos László művek azóta megsokasodtak, kibontották muzsikás szárnyaikat, hogy beszárnyalják Európát és talán az egész világot.

Halmos László zenei tanulmányait dr. Szalay Elemérnél, a kiváló nagyváradai zene-tanárnál kezdte, aki maga is ismert zeneszerző, zongoraművész és pedagógus.

Tanulmányait azután a budapesti Zeneakadémián folytatta és ott szerezte meg az operakarnagy és az egyházi-karnagy oklevelet is. Az Akadémiáról kikerült fiatal muzsikust ezután 1931-ben megválasztották a győri székesegyház karnagyanak és a hittudományi főiskola egyházzenei tanárává nevezték ki. Tanárai ajánlólevelükben kivételes tehetségnek mutatták be, aki előzetes tanulmányai alapján egyszerre a harmadik évfolyamot kezdte abszolválni a főiskolán. Emiatt

juthatott olyan fiatalon diplomához. Alig egyévi győri tartózkodás után már teljesen újjászervezte a székesegyházi kórust és több énekpart is alakított; többek között a győri napközi otthonok keretében a „Pacsirta” gyermekkart. Nevét már ekkor nemcsak Győrött, de egész országszerte ismerik és tehetsége, szinte hihetetlen munkabírása alkotó és alakító ereje folytán megszámlálhatatlan énekkar vezetője, a szabadegyetemen a zene-művészet tanára és karnagy egy személyben.

És ennyi elfoglaltság mellett is egymásután alkotja opusait. Megszületik két leghíresebb szerzeménye: a „Missa Barbara” és a „Nap-mise”.

Hírveve ezután már nem marad az ország határai között, hanem utat tör magának a külföld felé és elismerést, dicsőséget vív ki ott is ez az új, fiatal magyar tehetség. Két évvel ezelőtt a frankfurti nemzetközi egyházzenei héten, a zsefólásig megtelt háromezerszemélyes hangverseny terem nemzetközi hallgatósága felfigyelt Halmos László „Missa Barbara” című „modern magyar miséjére” — ahogyan a „Bayerische Ostmark” előkelő délnémet napilap nevezte. Híres és rettegett zenekritikusok szemlől-szembe dicsérték — és kérték a művet, hogy hazájukban is bemutatassák. A német és más külföldi lapok házból-cikkben áradoztak az egyházzene új tehetségéről. A „Frankfurter Zeitung”, amelynek komoly, mérvadó szakkritikái ismeretesek a zenei világban, például így írt a frankfurti nemzetközi egyházzenei héttel kapcsolatban:

„A program két legsúlyosabb és legmaradandóbb benyomását mégis két szerzőnek köszönhetjük: a Németországban mind jobban és jobban értékelt Kodálynak, aki „Krisztus és a kufárok” c. szonettjében igazán mesteri módon, szin-

A bús város

— Matei Alexandrescu —

A bús városnak szürke végein
van helye mezítábas gyerekeknek,
kik egy-egy narancshéjon verekednek.
Mindennyik háznak van egy öreganyja,
kinek a telke szorgos, mint a hangya.

Sűrűn mered a házak orma rád
— számukra olyan kevés a kenyér! —
szegény papnők az öszülő anyák,
megtört imájuk csillagokig ér.

Románból fordította GALDI LÁSZLÓ.

te drámailag érzékelteti a fülnek a templom megtisztítását — és a nálunk eddig ismeretlen Halmos Lászlónak, aki „Missa Barbara” miséjében a nő és férfi felső és alsó hangoknak összeolvastásával az egyszerűségében is fenséges szöveget, hasonlóképpen egyszerű módon — csupán két szólammal, sőt néha csak unisono — de mégis fölötte mélyrehatóan fejezi ki. Enekkarainknak és zeneszerzőinknek buzdón kellene tanulmányozniok mind Kodályt, akinek kórusaihoz hasonló csak az új cseh karrodalom egynemű mester-művében találunk, mind pedig Halmost, aki természettől erős dallaminspirációjával sikeresen oldotta meg azt a zeneszerzési módot, mellyel minap, a második német hangversenyen, a német-amerikai származású Mac Kenna inkább csak elméletileg kísérletezett; tanulmányozni kell pedig az egyik művet ötleteinek és zengzetességének lefekezett gazdagsága, a másikat tudatosan egyszerű vonalvezetésének és hangzásának tömörsége miatt, mindkettőt pedig a hű kifejezésre való törekvés miatt, amely idegenkedik mindentől, ami csak dekoratív jellegű, — amely tulajdonságok különben a mai muzsika majdnem minden vezető egyéniségénél észlelhetők, mint a tiszta művészetért feltámadt új lelkiismeret velejárói és mint a zenei szemlélet terén egy nagy fordulatnak legbiztatóbb jelei”.

A budapesti kamarakórus 1936-ban Passauban adott templomi hangversenye alkalmából, a passai „Donau Zeitung” többek között ezeket írja Halmos „Nap miséjé”-ről:

„...Mily nem sejtett hatásokat ért el ez a Halmos László az ő őszinte 2 szólamu munkájával: a Nap-misével! Csodálatosan fonódnak egymáshoz és egymáshoz az egyesített felső és alsó szólamok; amelyeket az orgona harmonikus színekkel fest alá. És hogyan él és hogyan hat ez a mű a maga — minden olcsó, külső díszit kerülő egyszerűségében! Igazi mester és művész munkája ez.”

Halmos László miséit és karácsonyi kórus műveit feltűnő sok helyen énekelték a legkisebb templomoktól a legnagyobb bazilikákig. „Nap-miséjét” pedig nemrégiben Kolozsváron és Marosvásárhelyen adták elő nagy sikerrel. Híresebb művei az említettekén kívül az „Ecce Sacerdos” a 97. és 126. zsoltár, Krisztus Király himnusza, „A tengeren” című vegyeskari műve és a „Missa pro Defunctis” gyászmiséje.

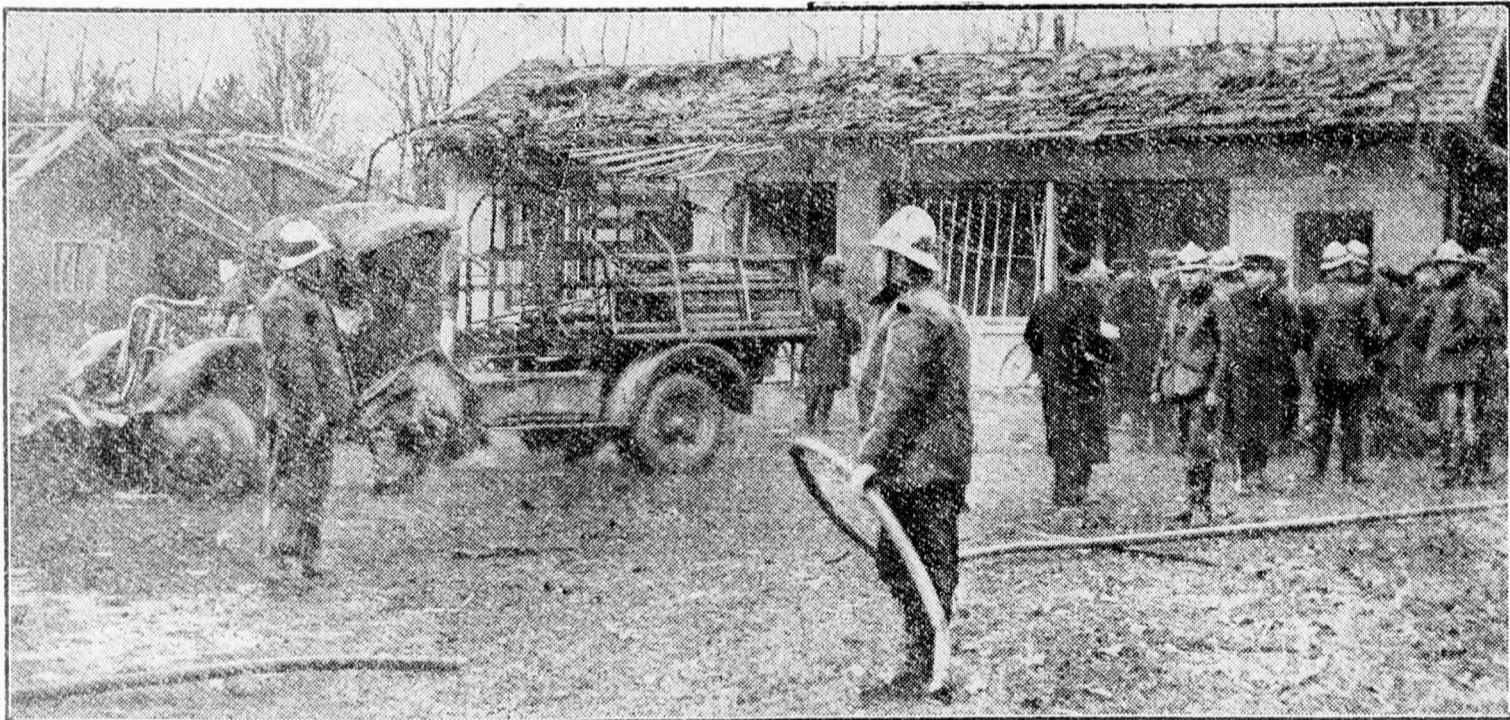
Általában Halmos László, mint kitűnő zenetudós és zenepedagógus, továbbá mint bámulatos eredményeket felmutató előadó művész is nagy érték.

Dr. A. Weissenböck kiváló zenetörténész, német zenetudós karácsonykor megjelent „Sacra Musica” című könyvében tanulmányt ír Halmos Lászlóról. Rövid életrajzi ismertetés után, többi között a következő megállapítást teszi:

„Halmos László, a legelőkelőbb értelemben vett új hang a zenetörténelemben. Zenei eredetiségén, illetve egyéniségén túl érzé az ember műveiben az ősi magyar népdallal és gregorián énekkel való nemes rokonságot!”

Mi, akik olyan tehetségtelenek vagyunk abban, hogy tehetségeinket megbecsüljük, a külföld értékmegállapító, komoly elismerése után, legalább egy meleg kézszorítással tartozunk Halmos Lászlónak.

Szabó Klára.

Megírtuk, hogy a Párizs mellett levő, villejuifi vegyészeti laboratóriumban, ahol a csuklyásoktól lefoglalt robbanószereket elemezték, 6000 kézigránát felrobbant s 14 embert megölt. Képünk a felrobbantott laboratórium oltása közben készült.

Kamarazenekarihangverseny Nagyváradon

Csütörtökön este — hosszabb szünet után — minden eddiginél fényesebb bizonyítást adta a lelkes kamarazenekarunk annak, hogy mily tudatosan érlelődik mind súlyosabb feladatok megoldása iránt. Zsufolt kis ház tapsa jutalmazta önzetlen fáradozásait. Mert sok munkával, gondnal, utánjárással jár ám ilyen összehozni, kezdve a kották beszerzésétől az utolsó próba helyének és időpontjának kitűzéséig. Nem fizeti ezt meg nekik soha senki. Örülnek, ha ők nem fizetnek rá egy-egy vállalkozásukra. Annál inkább elvárhatnák, hogy — ha már nem számítanak jövedelemre, — nagyobb, méltóbb keretek között végezhessek kulturmissziójukat. Ne egy klub vendégszeretetét élvezzék és ne csak egy klikknek szerezenek lelki gyönyörűséget, felüdülést. Egy százéves városban, melynek 2 színháza és olyan koncerttermei vannak, amilyen pl. Kolozsvárt egy sincs, nem volna szabad az ilyen műsornak, ilyen kivétel mellett holmi spiritiszta szeánsz méreteire zsugorodni. Hiszen a muzsika szinte a egyetlen terület ma már, ahol ember az embert legtisztább, belső énjén keresztül megtalálhatja. Különösen áll ez az ősklasszikus zenére, erre a szent örökségre, amin jó testvérek egyaránt osztozhatunk, előadók és hallgatók egyaránt. Evszázadokig volt és lesz az nemzetközi, sőt nemzetek fölötti közkincese a kulturerberiségnek.

De a mai komponistákra sem volna hízogó, ha csak a saját fajtájuk érténé és becsülné őket. Nem kell ahhoz született románok lenni, hogy Enacovic most bemutatott vonósnyégését megszerezzük és nagyra értékeljük. Ezt a szellemes, modern (de nem hypermodern) szerzőt talán jobban ismerik Párizsban, mint Bucurestiben. Vidéki város meg éppenséggel hajosan hoz össze 4 olyan nagytudású kamarazenészt, amelyent ez a technikailag és muzsikális szempontból egyaránt raffináltan nehéz mű igényel. A mikitűnő Breuer-Weisz quartettünk még több részlet-finomságot is ki tudott volna bányászni belőle, ha több idejük, több próbájuk lehetett volna.

Vonós zenekarunk üdvös és kívánatos újítást hozott be: dirigenssel dolgozik. Jól teszi. A fővárosi alakulatok is jobbra így csinálják már. Nem arról van szó, hogy szétmennének dirigens nélkül. Eddig se mentek szét. De egy láthatatlan kényszerzubbonytól szabadul meg az együttes azáltal, hogy a tempók és a föltétlen együtvé tartozás gondját egy külön kézbe adja. Laikusnak furcsán hangzik az állítás, de éppen így, vezénylés által nyer a társaság bizonyos agogikai szabadságot, eleven, pihegő ritmust, mondjuk: finom ritmikai torzításokat, amilyeneket még a régi klasszikusok is szívesebben vesznek, mint a dirigent helyettesítő egyenként számolás kérelhetetlen patikus pontosságát. Csak a piktorok tudják igazán, miért irtóznak annyira a vonalzó használatától akkor is, ha vakegyenes vonalra van szükségük. Nos, a zenekaron akkor nem érzik a vonalzó, ha van dirigenspálca. Mert azt esetet gyanánt is lehet kezelni. Ugy is kezelte Macalik Alfréd mester, pompás stílusérzékkel. Sokkal közelebb járt a tökéletes előadáshoz a mostani Händel Concerto grosso, mint a régiek. Szinte egyetlen kifogásolható pontja az együttesnek, hogy a pianója olykor szintelen, fakó, üres, holott nem is eléggé pianó. Hiába, ez a legnehezebb feladat vonósoknál. Annál szebbek a tömör, egészséges fortéik, izléses hangsúlyaik és egyenletes crescendók.

Gluck zenekari trioszonatájának műsorra tűzéséhez a mester halálának 150 éves fordulójára adott különösebb aktualitást, amár Gluck sem szorul arra, hogy alkalmosságát keressünk a megszólaltatására. Ude, mint az erdei forrás. A vezető szerepet a zongora töltötte be, Macalik Gabriella avatott keze alatt. Tudjuk, hogy univerzálisan jó zongorista, de az ilyen clavircím-balószert, patinás szolam különösen jól fekszik neki.

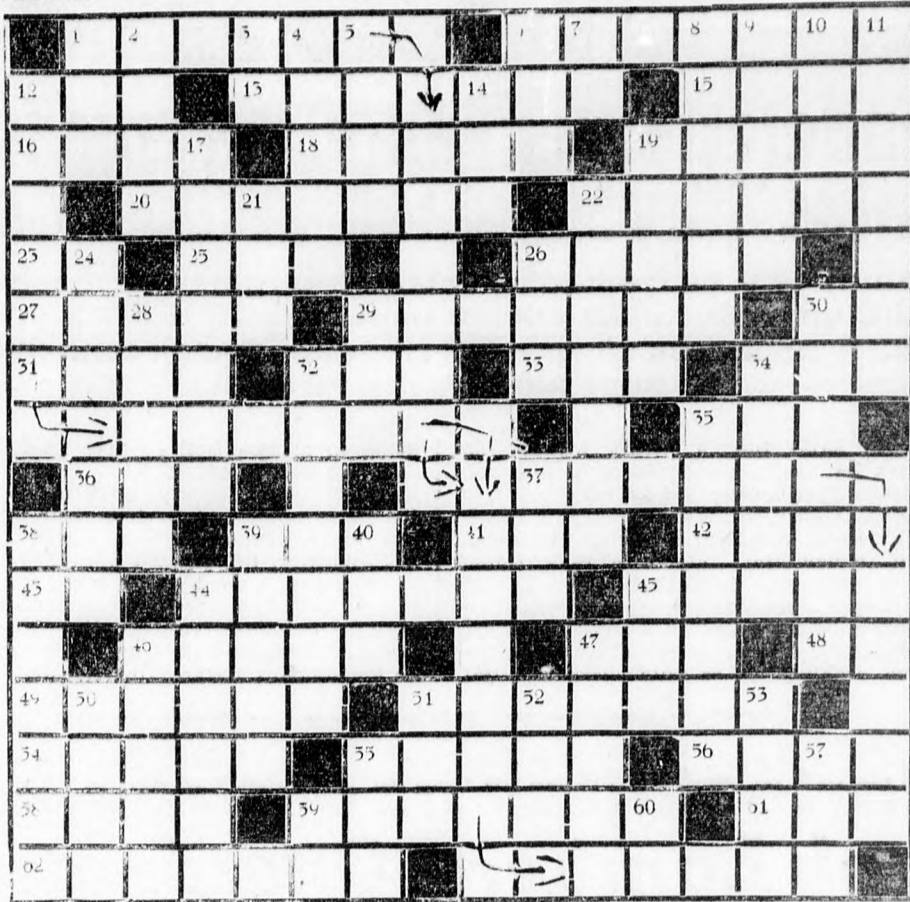
A romantikus meleget ezuttal Dvorák szolgáltatta op. 22. Szerenádjával. Kedves, behízogó melódiahalmoz. A vezénylő pálca itt gazdát cserélt: Breuer professzor mutatta meg, hogy ő is tud festeni, nemcsak hegedülni. A záró Himnusz is ő dirigálta, követendő mintaszerűen.

Dr. Sz. E.

* Gyomor- és bélbajoknál, a máj- és az epeutak megbetegedéseknél, reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz kortyunként elfogyasztva, igazán remek hashajtó közölcse meg orvosát.

KERESZTREJTVENY

5. (296.) szám.

Megfejtésül a vízszintes 1. és a függőleges 12. hosszú sorok küldendők be.

Beküldési határidő: február 10.

Vízszintes sorok:

1 Idézet a „Simon Judit”-ból. 6 Hortobágyi természeti tünemény. 12 Könnyű angol sörfajta. 13 Róma hét halmának egyike. 15 Gyógyulási idő. 16 — Sándor, neves színművész, a pesti Nemzeti- és Vígyszínház tagja. 18 Latin összetételben ül t jelent. 19 Behajlított tenyerünk és az ujjak által alkotott tér. 20 Népviselőtől neves tanáranyos megyei közleg. 22 Királyi dísz. 23 Cégrövidítés. 25 Levegő — franciául. 26 Tesztelés. 27 Urnő — olaszul. 29 Ragadozó madár fajta. 30 Idegen cégrövidítés. 31 Levegő — más szóval és névelővel. 32 Hónaprövidítés. 33 Lárna — más szóval. 34 A németek szent madara. 35 Nagy-Megyeri Robert névbetűi. 36 Zenei kettős. 38 — Cornelius (1585 — 1651), a legkiválóbb flamand képmafestők egyike. 39 Számnév. 41 Légnemű test. 42 Ilyen vaj is van. 43 Idegen kettős magánhangzó. 44 Az USA egyik államának fon. neve. 45 Szóvírt textilananyag. 46 A medve igéje. 47 Állati him. 48 AAAAAAAAAAAAAAAAA. 49 Nem szórakozás, sőt. 51 Rom — más szóval. 54 Finom rétesfajta. 55 Ide rajzol betűket. 56 Állami jövedelem, előtte G. betű. 58 Ebből lesz a növény — névelővel. 59 Nevét írja alá — id. szóval. 61 Vicsza: takar — más szóval. 62 Becézett női név.

Függőleges sorok:

1 Vicsza: Skandináv férfinév. 2 Balti népfaj. 3 Illés, Cecilia névbetűi. 4 Gonosztevő — más szóval. 5 Harmad — latinul. 6 Sűrű — más szóval. 7 Kötőszó. 8 Görög mondákban Daidalos fia, az első pilóta. 9 Csomagolóanyag. 10 Férfinév. 11 Olasz eredetű szőlőfajta, kékes-vörös bogyója adja a kitudó savanykás peccenyebort. 12 Tóth Kálmán „Előre” c. verséből származó idézet. 14 Irsay Nagy Oszkár névbetűi. 17 Észak-Kína legnagyobb folyója, hossza kb. 4500 km. 19 Távolság. 21 Becézett nőnév. 22 Leány igéje némely kőrövel szemben. 24 Spanyolország egyik városába való. 26 Kerek számjegy. 28 Volt abesszin uralkodó. 29 Hosszu bot. 30 Néhány évvel ezelőtt divatos tánc. 32 Állítólag a tolvaj szülőanyja. 34 Becézett nőnév — névelővel. 35 A Nagy-Altöld buckasága a Tisza északi nagy kanyarulatánál. Buckált a szél fujta oda a Bodrog vidékéről, ősnövényzete nyírta. 37 Ajtókon van. 38 Közlekedési eszközök. 39 Görög félisten. vallási tisztületben részesülő nemzetség-ös. 40 Egyesületek atomja.

44 Költségvetések egyik kiadástétele. 45 Németül halált jelent. 46 A francia forradalom egyik alakja. 47 Állati lakóhely. 50 — Pompilius (Kr. e. 715 — 672), monda szerint Róma második királya. 51 Vicsza mesterséges nyelv. 52 Vonul — angolul. 53 Kapni ige egyik alakja. 55 — néni, Fedák-film neve. 57 Istennő — latinul. 59 Saját kezűleg — rövidítve. 60 Skálahang.

3. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vicsza. 1. A kötél legendája. 32. Elragozom. 48. Étkedjeje. 52. Arotta. 67. Zenezóval mulat. Függ. 1. Anyaszentegyház. 2. Bekavart-e? 13. Alkalmatlan volt. 28. N. L. V. táján. 32. Erezete.

Helyesen megfejtették: Pribék Imréné, Darvas Venánc, P. Réthy Apollinár, Mihály Imre, Gáll Mátyás, Halmay Nóra, Alba Jenő, Kapros Ödön, Rácz Lajos, Csibi Lenke, Kern Ferenc, Szakács Lajos, Glósz Edit, Mackor Béla, Hodács Ágoston, Miklós Gergely, Kiss Lajos, Orbán Ilma, Derzi Zoltán, S. M. Marosvásárhely, Lázár Béla, Papp László, Kovács Gizi, Szimits Erzsébet, Szabó Józsefné, Marton Emília, Zonda Magda, Papp Mózes, Heltainé Szenek Olga, Koncsag Margit, Koncsag Gizi, Vagyas János, Oberst Béla, Domokos János.

A könyvjutalmat Hodács Ágoston (Dorobant) nyerte meg. Elküldöttük.

Az élet — iskola

Mondják sokan: az élet iskola.

Igaz! Mi holtig járunk mind oda.

A Mesterünk lassacskán megtanít:

A tudománynál többet ér a hit.

Diáksorsunk nem öröm. Szenvedés.

A tudomány fáj, fáj és oly nehéz!

Csak egy vigasztal s ebben hinné jó:

Hogy eljön majd a nagy Vakáció.

Az iskolánk, az élet, végetér.

Szabad lesz, aki addig nem henyél.

A Mester int. Az osztály szétrohan

S az Isten réjtán játszik boldogan.

ÖSZ IVÁN

LEGUJABB

Rendeletörvények a középiskolai oktatás törvényeinek módosításáról

A román nyelv és irodalom, valamint a román történelem végképesítő vizsgáira csak román népi eredetű jelöltek jelentkezhetnek. A népnevelésügyi miniszter elrendelheti rendkívüli végképesítő vizsgák tartását

București. Saját tud. A király tegnap rendeletörvényt írt alá, amely módosítja a középiskolai oktatásügyi törvény két szakaszát.

A 36-ik szakaszba beiktatják, hogy a román nyelv és irodalom, valamint a román történelem végképesítő (capacitate) vizsgáira csak román népi eredetű jelöltek jelentkezhetnek. A 39-ik szakasz olyképpen módosul, hogy a népnevelésügyi miniszter belátása szerint elrendelheti rendkívüli végképesítő vizsgák tartását azokra a szakokra nézve, amelyekben ez szükségesnek mutat-

kozik és megjelölheti az egyetemeket, amelyeken ezek a vizsgák tartatnak.

Ma rendeletörvény jelent meg, amely szerint Radulescu Motru bucaresti lélektan tanárnak jogában van egyetemi tanszékét megtartani a korhatáron túl, 75 éves koráig.

Egy másik rendeletörvény a kolozsvári egyetemen tanszékét létesített a kultúra filozófiája számára, amelyre vonatkozólag korábban a kolozsvári bölcsészeti kar az egyetemi tanács által is jóváhagyott határozatot hozott.

Letartóztatták az osztrák hatóságok Lamberg Ottmár grófot

Allamcsinyre készülnek az osztrák horogheresztesek

(Bécs). Linzben letartóztatták Lamberg Ottmár grófot, a radikális stájer Heimwehr csoport régi vezetőjét. Lamberg a stájer Heimwehr 1931 évi sikertelen puccskísérlete után elhagyta Ausztriát. Akkor körözölevelet adtak ki ellene. Nemrég visszatért Felső-Ausztriába, ahol birtoka van. Felismerték és letartóztatták.

Bécsből jelentik: A napokban nemzeti-szocialista tevékenység miatt letartóztatták dr. Tavs Lipót mérnököt és Leopold kapitányt. Mint most megállapítást nyert, a Tavs mérnök és Leopold vezetése alatt álló osztrák horogheresztesek államcsinyre készültek. Leopold irodájában mindössze ezer schillinget találtak. Kétség-

telen azonban, hogy az irodák működött ugynevezett hetes bizottságnak sok pénz állott rendelkezésére. A rendőrség most a bankokban keresi, hogy milyen titkos alapokon helyezték el ezeket az összegeket. Tekintettel arra, hogy megállapítást nyert, miszerint Tavs mozgalma kapcsolatban állott a berlini nemzeti-szocialista párttal, az adatokat közölték az osztrák külügyi hivattal, mert ezek a kapcsolatok ellentétben állnak a német-osztrák egyezmény szellemével. Ezzel az ügyvel hozzák kapcsolatba Papen bécsi német követ pénteken történt hirtelen elutazását Berlinbe. Állítólag Papen személyesen tesz jelentést Hitlernek a fenti adatokról.

Az angol-japán háború biztosra vehető

Japán haditengerészeti körök feltűnést keltő állásfoglalása

Londonból jelentik: A „Daily Express” tokiói jelentése szerint a japán hadsereg és haditengerészet magasrangú tisztjei megbeszélést folytattak az Anglia és Japán közötti háború lehetőségéről. Saito sorhajó-kapitány sürgette, hogy Japán szorítsa vissza az angol tengeri haderőt Singaporétól nyugat felé.

A japán tengeri haderő vezetői Angliának a Csendes óceánról való kiszorítását fontosabbnak tartják, mint Kína leigazítását.

A japán lapok állandóan buzdítanak a háborúra és a következő címetek írják cikkeik fölé: „Mikor indít Japán háborút Anglia ellen?” Saito az angol-japán viszony elemzése során arra a megállapításra jutott, hogy az angol-japán háború biztosra vehető.

A „Daily Telegraph” szerint a tokiói sajtó nagy jelentőséget tulajdonít a singaporei tengeri hadgyakorlatoknak és kiemeli, hogy három amerikai cirkáló, 14 holland és három francia hadihajó is jelen lesz a hadgyakorlatokon. Tokiói körök ebben annak jelét látják, hogy Anglia és Amerika valójában közös haditengerészeti műveletet folytatnak.

Washingtonból jelentik: A külügyminisz-

ter utasította a tokiói amerikai nagykövetet, hogy tegyen előterjesztést a tokiói kormánynál az Allisson követségi titkárt ért bántalmazás miatt.

Tokióból jelentik: A japán kormány tagjai szerdán délelőtt nagyfontosságú tanácskozást folytattak a nankingi incidens tárgyában. A tanácskozás eredményéről egyelőre semmit sem lehet tudni.

LITVINOV ÁLL KINA GENFI POLITIKÁJÁNAK HÁTTERÉBEN.

Párizsból jelentik: Wellington-Coo kínai megbízott a Népszövetségi Tanács megnyitó ülésén tudvalevőleg bejelentette, hogy Kína ragaszkodik az alapokmány 16-ik cikkelyének fenntartásához, mert a megtorlás, illetve a nemzetközi kötelezettségek betartása egyedüli biztosíték a béke fenntartására.

A francia sajtó attól tart, hogy Wellington-Coo magatartása súlyos bonyodalmak kiinduló pontjává válhat. Általános nézet az, hogy a Népszövetség jelenlegi válságában a megtorlás súlyos gépezetének működésbehozataláról szó sem lehet. A francia lapok óvatosságot és megfontolást követelnek e téren. A „Matin” szerint Litvinov áll a kínai akció mögött.

Asztali-tenisz világbajnoksága

Döntőbe jutottak a magyar versenyzők

Valószínűleg Ausztria lesz Magyarország ellenfele a csapatbajnokságban

Londonból jelentik: Az asztali tenisz világbajnokság mérkőzései állandóan folynak.

Pénteken este került sor a férfi-csapat mérkőzések során az Ausztria—USA mérkőzésre, mely 5:3 arányban végződött. USA—Anglia 5:1.

A férfi egyesben nyolc magyar versenyző indult, hat kiesett. Barna és Házi bejutott az első nyolc közé.

A női egyesben a magyar versenyzők kiestek. Férfipárosban Barna—Bellák bejutott a döntőbe. A női páros Ferenczy—Bereghy is szintén bejutott a döntőbe, ahol a csehek lesznek ellenfeleik.

Apróhirdetések

Egy szó ára 3 lel, vastag betűvel 6 lel. „Cim a kiadóban” még további 10 lel. Alláskeresőknek 330% kedvezmény. Legkisebb hirdetés díja 30 lel. Eke szó mindig vastag betűvel lesz szedve.

Adás-vétel

Egy szép férfi íróasztal, beteg toloszék és többféle butor eladó. Nagyváradon, Bdul Bucureștilor (v. Kanonok-sor) 21., emelet.

Pianino

keresztthuros, kitűnő hangu, olcsón eladó. Nagyvárad, Str. Petru Rares (v. Péter-u.) 12.

Eladók

magánházak, birtokok, szőlők, malmok, üzletek, gyárak. Popovics ingatlanforgalmi iroda, Nagyvárad, Str. Vlahuța 6. (v. Szent János-u.) Telefon: 167.

1 szmoking

középterműre eladó. — Nagyvárad, Nicolae Jigă (v. Lukács György) utca 50. szám.

Eladó

jutányos aron egy használt, de jókarban levő „Singer” varrógép. Megtekinthető: Nagyváradon, Bdul Bucureștilor (v. Káptalan-sor) 9. szám alatt.

Eladó

4 hold 601 □ öl prima szőlő felszereléssel. Értekezni dr. Lenkeynél, Diószegen.

Lakás

2 szobás

udvari lakás mellékkelhelyiségekkel, — esetleg garzon lakásnak kiadó. Nagyvárad, Bratianu (v. Szaniszló) utca 14.

Kiadó

üzlethelyiség berendezéssel azonnal. Nagyvárad, M. Averescu 37.

3 szobás

fürdőszobás lakás mellékkelhelyiségek és magános nagy szoba azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. I. G. Duca No. 23. (volt Sal Ferenc-utca.)

Szerényen bútorozott kis szobát keresek, jó házikosztal, lehetőleg a központban. Cimeket a kiadóhivatal továbbít

Kétszobás,

üvegverandás lakás kiadó azonnalra. Nagyvárad, Str. Mihail Sorbul (v. Széles-utca) 23.

Hülönfélé

Kötők

olcsón, méret után, kosztümöt, pulóvert és csipkeruhát. Cim a kiadóban.

Keresünk

megbízható urat, akinek lakhelyén nagyobb körzetben azonnal önálló szétküldési központot létesítenék. Üzlethelyiség szükségtelen. Hivatás és lakhely mellékes. Állandó jövedelem havi 9000 lel. — Ajánlatokat „103” jelű gén Rudolf Moesse, Sibiu, továbbít.

Radnai

egységes magyar gyorsírást olcsón tanítok. — Csoportban is. Cim a kiadóban.

Fényképnagyító laboráns bármilyen állást elvállal. Vidéken is. Gutu Mihály, Nagyvárad, Str. Gálarie 1a szám. (Köblös-telep.)

Kereszthuros rövid zongora bérebeadó. — Nagyvárad, Str. Pasteur (volt Korház-utca) 27. szám.

Kioldvasott

ujsgát és folyóiratokat kerünk kórházi betegek részére. Leadható a kiadóhivatalban.

Antik íróasztal eladó. Nagyvárad, Str. Bucureștilor (v. Kanonok-sor) 19. szám.

Alkalmazás

Bejáró takarítónőt keres félnapra. Gyógy-szertár, Nagyvárad, Str. Vlahuța 46. (v. Szent János-utca.)

Jól fiző,

szolid nőt keres jó bánásmód mellett Kolling Árpád főmérnök, Valea lui Mihai (Ermihályfalva), Jud. Salaj (Szi-lágy-megye.)

Készült a Szent László-nyomda Rt. körirányozásán Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5